КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 133 (8873). • 1986 йил 8 июль, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРни ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1986—1990 ЙИЛЛАРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган, беш йиллик йиллари, Ўзбекистон ССР министрликлари, давлат комитетлари, Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳри бўйича батафсил баён қилинган, КПСС XXVII съезди қарорларига ҳамда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга ва 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишларига мувофиқ ишлаб чиқилган Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга мўлжалланган Давлат плани тасдиқлансин.

2-модда. Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга мўлжалланган Давлат планининг қуйидаги асосий кўрсаткичлари белгилансин:

(1985 йилга нисбатан процент ҳисобида)

	1986 йил	1987 йил	1988 йил	1989 йил	1990 йил
Ҳосил қилинган миллий даромад	105,0	110,7	115,4	120,4	127
Саноат маҳсулоти — жами	104,8	109,4	114,9	120,8	128
шу жумладан: ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш	104,8	109,3	114,3	119,5	125
истеъмол буюмларини ишлаб чиқариш	104,9	110,0	116,5	124,6	136,8
Республика хўжаликлари ҳамда иттифоқ-республика министрликлари ва идоралари бўйича давлат томонидан марказлаштирилган тартибда капитал маблағлар	109,3	112,6	116,6	123,1	125,1
Меҳнат унумдорлиги: саноатда*)	103,0	106,3	110,0	113,9	118
қурилишда*)	103,0	105,5	108,2	111,0	114
Республика қарамоғидаги давлат корхоналари ва ташкилотларининг хўжалик фаолиятидан олинадиган фойда	106,1	114,1	122,3	132,2	144,7
Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар	101,1	102,6	104,3	106,0	108,0
Давлат ва кооператив савдоси чакана товар обороти (алкоголли ичимликларни сотиш бу ҳисобга кирмайди)	107,4	115,3	121,0	126,8	133,4

1986—1990 йилларда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг ўртача йиллик ҳажми аввалги беш йилликдагига нисбатан 16 процент кўпайтирилсин. Қишлоқ хўжалигининг ижтимоий секторида меҳнат унумдорлигининг ўртача йиллик даражаси беш йиллик мобайнида 14 процент оширилсин.

3-модда. Социал тараққиёт ва халқ фаровонлигини ошириш юзасидан КПСС XXVII съездида қабул қилинган программани бажариш мақсадида ўн иккинчи беш йилликда:

ишлаб чиқаришни ва меҳнат унумдорлигини ўстириш асосида ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 10,3 процент, жамоат хўжалигида колхозчиларнинг меҳнат ҳақи 14 процент ошиши таъминлансин;

ижтимоий истеъмол фондларини 22,5 процент ошириш, ишлаб чиқариш ва социал-демография проблемаларини ҳал қилишда уларнинг ролини кучайтириш таъминлансин;

аҳолига пулли хизмат кўрсатиш ҳажми 1,7 баравар кўпайиши таъминлансин;

умумий саҳни 34,5 миллион квадрат метр ҳажмида уй-жойлар қуриб, фойдаланишга топширилиши таъминлансин. Уй-жой қурилиши сифати оширилсин, аҳолининг уй-жой шароитлари яхшилансин.

КПСС XXVII съезди томонидан тасдиқланган СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга ва 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишларига мувофиқ ўн иккинчи беш йилликда халқнинг турмуш даражасини юксалтириш тадбирлари амалга оширилсин, шу жумладан:

халқ хўжалигининг ишлаб чиқариш тармоқларида босқичма-босқич, зарур шарт-шароитлар яратилишига ва ресурслар ахтариб топилишига қараб, асосан бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларнинг ўз маблағлари ҳисобидан ишчи ҳамда хизматчиларнинг тариф ставкалари ва мансаб окладлари оширилсин;

ўқитувчилар ва халқ маорифидаги бошқа ходимларнинг иш ҳақини ошириш юзасидан ўн биринчи беш йилликда бошланган тадбирларни ўтказиш тугаллансин;

соғлиқни сақлаш, маданият ва олий мактаб ходимларининг иш ҳақлари босқичма-босқич ошрила бошлансин;

илмий-тадқиқот муассасалари, конструкторлик, технология ва лойиҳа ташкилотлари ходимлари иш ҳақининг янги техникани ва илғор технологияни ишлаб чиқиш ҳамда жорий этишдан олинадиган самарага боғлиқлиги кучайтирилсин;

аввало машинасозликда иккинчи ва учинчи сменаларда ишловчи ишчи ва хизматчиларни моддий рағбатлантириш кучайтирилсин, корхоналар ва ташкилотларнинг маблағлари ҳисобидан бу ходимларга имтиёз ва афзалликлар бериш кенгайтирилсин;

ойига 80 сўмгача бўлган иш ҳақидан олинадиган солиқлар бекор қилинсин ва ойига 80 сўмдан 100 сўмгача иш ҳақидан олинадиган солиқлар камайтирилсин;

ёш болали оналарга болани тарбиялаш учун қисман ҳақ тўланадиган отпуска муддати боласи бир ярим ёшга етгунча узайтирилсин, айни вақтда уларга боласи икки ёшга етгунча ҳақ тўланмайдиган қўшимча отпуска олиш ҳуқуқи берилсин;

ишловчи аёлларнинг туғишдан олдинги отпуска муддати 56 календарь кунидан 70 календарь кунигача ва бемор болани боқиш юзасидан ҳақ тўланадиган отпуска муддати 14 кунгача узайтирилсин;

моддий жиҳатдан кам таъминланган оилаларга нафақа тўлашда нафақа тўланадиган болаларнинг ёши 8 дан 12 ёшга етказилсин;

мактабгача тарбия муассасаларида овқатга қилинадиган харажатларнинг нормалари оширилсин, 3 ёшгача бўлган болалар бепул дори-дармонлар билан таъминланадиган бўлсин;

келин-куёвлар никоҳ рўйхатидан ўтган пайтдан бошлаб бир йил мобайнида кичик оилали гражданлардан олинадиган солиқ бекор қилинсин;

ишчи ва хизматчиларнинг қарилик ҳамда инвалидлик пенсияларининг, боқувчисидан жудо бўлганлик юзасидан тўланадиган пенсияларнинг минимал миқдорлари, шунингдек колхозчиларга илгари тайинланган пенсиялар оширилсин;

қишлоқ жойларда доимий яшайдиган ва қишлоқ хўжалиги билан боғлиқ бўлган пенсионерлар учун белгиланган нормаларнинг 100 процентн миқдорида пенсия тўлаш жорий қилинсин; болаликдан инвалид бўлганларга тўланадиган нафақалар миқдорини кўпайтириш ва уларнинг турмуш шароитларини яхшилаш тадбирлари амалга оширилсин;

Улуғ Ватан уруши инвалидларининг госпиталларида, туғруқхоналарда, марказий, шаҳар ва район касалхоналарида овқатлар ва дори-дармонлар билан таъминлаш нормалари, шунингдек амбулатория-поликлиника муассасаларида дори-дармонлар билан таъминлаш нормалари оширилсин;

кексалар ва инвалидлар интернат-уйларида овқатлар, дори-дармонлар ва бошқа эҳтиёжлар учун сарфланадиган харажатларнинг нормалари оширилсин;

давлат ички заёмларининг пулини қайтариш давом эттирилсин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети мазкур чора-тадбирларни СССР Министрлар Совети томонидан белгиланган муддатларда ўтказишни таъминласин.

Меҳнатга ҳақ тўлаш системасининг самарадорлиги оширилсин, ходимларни мукофотлаш миқдорлари уларнинг меҳнат улуши билан пухтароқ боғлансин, текисчилик элементлари қатъиян тугатилсин, ишдаги камчилик ва нуқсонлар учун моддий ҳамда маънавий жавобгарлик кучайтирилсин. Бажариладиган ишларнинг мураккаблиги ва шароитларини ҳисобга олиб, халқ хўжалиги тармоқлари бўйича, шунингдек меҳнаткашларнинг турли категориялари бўйича иш ҳақи миқдорларининг ўзаро нисбати яхшилансин.

Инженерлар меҳнатининг нуфузи оширилсин. Мастерлар, технологлар ва конструкторларнинг роли ҳамда обрў-эътибори кўтарилсин, улар меҳнатини ва ишга ижодий муносабатини моддий ва маънавий рағбатлантириш кучайтирилсин.

Халқ маорифи, маданият, соғлиқни сақлаш муассасаларининг моддий-техника базаси изчиллик билан ривожланиши ва мустаҳкамланиши ҳамда аҳолига социал-маданий хизмат кўрсатиш ишининг яхшиланиши таъминлансин.

4-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига Қорақалпоғистон АССР, областлар, шаҳарлар ва районларда иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга мўлжалланган планлари ишлаб чиқилишини таъминлаш вазифаси топширилсин.

Халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга мўлжалланган беш йиллик планлари тўғрисида қарорлар қабул қилиб, уларда область территориясидаги бутун хўжаликни ривожлантиришнинг энг муҳим кўрсаткичларини ҳисобга олсинлар.

5-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон ССР министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижрокоми:

а) КПСС XXVII съезди тасдиқлаган СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга ва 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишларига ҳамда ушбу Қонунга асосланиб, ҳар бир бирлашма, корхона, ташкилот беш йиллик йиллари бўйича батафсил баён қилинган беш йиллик планларини тузиб чиқишни таъминласинлар;

б) экономикани ривожлантириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва социал вазифаларни рўёбга чиқариш юзасидан белгиланган топшириқларни бажариш тадбирларини амалга оширсинлар.

Беш йиллик планни амалга ошириш жараёнида фан-техника тараққиёти ютуқларини кенг жорий этиш, ишлаб чиқариш потенциалидан интенсив фойдаланиш, тежамкорлик режимини кучайтириш, ёқилғи, энергия, хом ашё, материалларни оқилона сарфлаш, иккиламчи ресурсларни хўжалик оборотига жалб этиш, ишлаб чиқаришни ва бошқарувни ташкил этишни такомиллаштириш, меҳнат унумдорлигини ўстириш асосида социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштириш таъминлансин;

в) ўз қарамоғидаги бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларнинг беш йиллик план топшириқларини бажариши устидан қаттиқ контрол ўрнатсинлар, беш йилликнинг биринчи йилидан бошлабоқ аниқ, тиғиз иш маромини, халқ хўжалигининг барча бўғинларида давлат, план ва меҳнат интизомининг мустаҳкамланишини, социалистик мусобақанинг ҳамма формалари кенг қулоч ёйишини таъминласинлар.

6-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон ССР министрликлари ва идоралари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари хўжаликни бошқариш системасини тубдан қайта қуриш, хўжалик юритиш механизмининг фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга таъсирини кучайтириш, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ҳар бир бўғини иш самарадорлиги ва сифатини ошириш, меҳнат коллективларининг ташаббуси ва социалистик омилкорлигини ривожлантириш юзасидан КПСС XXVII съезди ўртага қўйган вазифаларни бажаришга қаратилган амалий тадбирларни рўёбга чиқарсинлар. Бошқарувнинг иқтисодий методларига қатъият билан ўтиш, хўжалик ҳисобини чуқурлаштириш, ўз-ўзини пул билан таъминлаш принципларини янада кенг қўлланиш асосида бирлашмалар ва корхоналарнинг хўжалик мустақиллигини кенгайтириш таъминлансин. Бошқарувнинг ташкилий структуралари изчиллик билан такомиллаштириб борилсин, хўжаликни бошқариш аппаратини соддалаштириш ва арзонлаштиришга эришилсин, айни вақтда мазкур аппарат фаолиятининг самарадорлиги оширилсин.

7-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига Ўзбекистон ССР Олий Совети План-бюджет ва бошқа доимий комиссияларининг Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга мўлжалланган Давлат планига оид Хулосасида баён этилган таклиф ва мулоҳазаларни, шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлисида депутатлар киритган таклиф ва мулоҳазаларни кўриб чиқиб, улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш вазифаси топширилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси О. САЛИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1986 йил 4 июль.

*) **Республика территорияси бўйича комплекс планда аниқлик киритилади.**

Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлиси тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

5 июль куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Олий Советининг учинчи сессияси ўз ишини давом эттирди. Эрталаб соат 10 да учинчи мажлис очилди.

«Табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонунининг қандай бажарилаётганлиги ҳақида» Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари — республика Давлат агросаноат комитетининг раиси **И. Ҳ. Жўрабеков** доклад қилди.

Докладни муҳокама қилишда депутатлардан **А. Ҳабибуллаев** (391-Пахтаобод сайлов округи), **М. В. Алимов** (401-Охунбобоев сайлов округи), **Х.-Г. Тен** (436-«Партия XX съезди» сайлов округи), **В. А. Жонибеков** (52-Красноармейский сайлов округи), Гидрометеорология ва табиий муҳитни контрол қилиш бошқармасининг бошлиғи **Н. Н. Аксарин,** депутатлардан **Ҳ. К. Камолов** (4-Чўпонота сайлов округи), **Б. Асророва** (313-Сиёб сайлов округи) қатнашдилар.

Олий Совет «Табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонуни қандай бажарилаётганлиги ҳақида» бир овоздан қарор қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи сессиясида умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилиш қандай бораётганлиги тўғрисида депутатларнинг сўрови юзасидан кўрилган чора-тадбирлар тўғрисида республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари **С. У. Султонова** республика Министрлар Совети номидан ахборот берди.

Бу масала юзасидан Олий Совет тегишли қарор қабул қилди.

Олий Совет баъзи доимий комиссиялар составига ўзгартишлар киритди.

Депутат **В. А. Антонов** Агросаноат комплекси комиссиясининг раиси қилиб сайланди. У План-бюджет комиссиясининг раиси вазифасидан озод этилди. Депутат **Ш. Ҳожимуродов** План-бюджет комиссиясининг раиси қилиб сайланди.

Депутат **А. И. Фозилбеков** Соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссиясининг раиси қилиб сайланди. У Энергетика комиссиясининг аъзоси вазифасидан озод қилинди.

Депутат **Р. Ҳ. Абдуллаев** Табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш комиссиясининг раиси қилиб сайланди.

Депутат **Б. А. Алламуродов** Ёшлар ишлари бўйича комиссиянинг раиси қилиб сайланди.

Депутат **Т. Ф. Қодирова** Хотин-қизлар меҳнати ва турмуши, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масалалари комиссиясининг раиси қилиб сайланди. У Халқ маорифи ва маданият комиссиясининг аъзоси вазифасидан озод қилинди.

Депутат **Д. А. Усатов** Қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссиясининг аъзоси қилиб, депутат **С. И. Стрижнев** Мандат комиссиясининг аъзоси қилиб, депутатлардан **Ю. В. Курочкин** билан **О. Г. Айдаков** План-бюджет комиссиясининг аъзолари қилиб, депутат **Ж. М. Жонибеков** Энергетика комиссиясининг аъзоси қилиб, депутат **Н. И. Гусаков** Агросаноат комплекси комиссиясининг аъзоси қилиб, депутат **Н. Ё. Ғойибов** Соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссиясининг аъзоси қилиб, депутат **А. Ғ. Мухторов** Табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш комиссиясининг аъзоси қилиб, депутат **А. Маҳмудов** Савдо ва маиший хизмат комиссиясининг аъзоси қилиб, депутат **Э. А. Ризаев** Уй-жой коммунал хўжалиги комиссиясининг аъзоси қилиб, депутат **Г. Г. Неклесса** Ёшлар ишлари бўйича комиссиянинг аъзоси қилиб сайланди.

Депутат **М. И. Иброҳимов** Ўзбекистон ССР ҳукуматининг аъзоси этиб тайинланиши муносабати билан Ёшлар ишлари бўйича комиссиянинг аъзоси вазифасидан озод қилинди. Депутат **Е. А. Айтмуротов** республика Давлат агросаноат комитети раисининг ўринбосари қилиб тайинланиши муносабати билан Агросаноат комплекси комиссиясининг раиси вазифасидан озод этилди. Депутатлардан **С. Ғаниева, Н. В. Ким, Ш. Х. Қосимов**ларнинг илтимосига биноан улар Хотин-қизлар меҳнати ва турмуши, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масалалари комиссиясининг, Табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш комиссиясининг, Соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссиясининг раислари вазифаларидан озод этилдилар.

Сўнгра депутатлар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари **Л. Ш. Бекқулбекова**нинг Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Фармонларини тасдиқлаш тўғрисидаги докладини тингладилар ҳамда тегишли қонун ва қарорларни қабул қилдилар.

Шу билан ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг учинчи сессияси ўз ишини тамомлади.

ЮКСАК МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

5 июль куни ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларининг катта группасига тантанали вазиятда СССР орден ва медаллари топширилди. Улар ўн биринчи беш йиллик топшириқларини ва социалистик мажбуриятларини бажаришда эришган муваффақиятлари учун шу мукофотларга сазовор бўлдилар.

Тошкент тракторсозларининг маданият саройида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. С. Икромов юксак мукофотларни топширди.

«СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг пардозловчиси В. М. Харитоновага Ватаннинг олий мукофоти — Ленин ордени топширилди.

«СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори И. Х. Мусинга ва шу бирлашма фрезерчиси С. Юнусовга Октябрь Революцияси ордени топширилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА РЕСПУБЛИКА ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ КОМПЛЕКСИНИНГ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ЮЗАСИДАН СОВЕТ ВА ХЎЖАЛИК ОРГАНЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети шуни қайд этадики, КПСС XXVII съездининг қарорлари, партиянинг мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга қаратилган йўли Ўзбекистон меҳнаткашлари томонидан якдиллик билан қўллаб-қувватланди ва маъқулланди. Улар ишлаб чиқаришни интенсивлаш соҳасида белгиланган планларни амалга оширишга актив киришдилар. Меҳнат коллективлари ижодий ташаббус ва новаторлик кўрсатмоқдалар, меҳнатни ташкил этишни, техника ва технологияни такомиллаштириш, хўжалик юритишнинг иқтисодий методларини жорий қилиш юзасидан қимматли таклифлар киритмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленуми, СССР Олий Советининг бешинчи сессияси, ўн иккинчи беш йиллик планларини муваффақиятли бажариш ва ошириб бажариш учун умумхалқ социалистик мусобақасини авж олдириб юбориш тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатномаси меҳнатдаги ва ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги активликни янада жўш урдириб юборди.

Республика давлат ҳокимияти олий органининг ушбу сессиясида қабул қилинган Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг ўн иккинчи беш йилликка мўлжалланган плани эндиликда Ўзбекистон ССР Қонунига айланди. Унда экономика ва социал соҳадаги чуқур ўзгаришларнинг, ғоят йирик илмий-техникавий ва хўжалик вазифаларини рўёбга чиқаришнинг, интенсивлаш ва самарадорлик сари туб бурилишнинг конкрет программаси белгилаб берилган. Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, республика халқ депутатлари маҳаллий Советлари, министрликлари ва идораларининг асосий вазифаси — ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлаш негизида социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштиришдан, беш йиллик плани топшириқларини минимал деб билиб, хўжалик қурилишининг барча участкаларида, ҳар бир тармоқ, корхона, хўжаликда уларнинг ошириб бажарилишига эришишдан иборат, деб ҳисоблансин.

Ана шу мақсадда социалистик мусобақани, омманинг ташаббускорлигини бутун чоралар билан авж олдириш асосида фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий этиш, ишлаб турган корхоналарни техника билан тубдан қайта қуроллантириш ва реконструкциялаш, ресурсларни тежаш сиёсатини амалга ошириш, меҳнатни ва бошқарувни ташкил этишни такомиллаштириш, давлат, план, меҳнат интизомини изчиллик билан мустаҳкамлаб бориш, инсон омилининг ролини ошириш ҳисобига экономикани интенсивлашнинг қўшимча ички резервлари қидириб топилсин.

2. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, республика министрликлари, давлат комитетлари ва идораларига, бирлашмалар ва корхоналарга қуйидагилар топширилсин:

— уларнинг кундалик фаолиятларида меҳнат коллективларининг куч-ғайратларини беш йиллик план топшириқларини бажариш ва ошириб бажаришга сафарбар этиш, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигининг тўхтовсиз ўсиб боришини таъминлаш асос қилиб олинсин;

(Давоми иккинчи бетда).

СПОРТ—ТИНЧЛИК ЭЛЧИСИ

Москвада Холис ният ўйинларининг тантанали очилиши

Космосдан кўз ўнгимизда пайдо бўладиган Ер планетаси — кўм-кўк, уруш учун эмас, гўзаллиги беқиёс, ҳаёт учун яратилган Она еримиз 5 июль куни Москвада, В. И. Ленин номли марказий стадионда тантанали очилган Холис ният ўйинларининг эмблемаси бўлиб қолди.

Ана шу энг йирик мусобақаларнинг «Спортдаги дўстликдан — Ер юзидаги тинчликка» шиорининг ўзида ҳам бу ўйинларнинг олижаноб руҳи акс этган. Тинчлик, дўстлик, халқлар ўртасида ҳамжиҳатлик ва ишончни мустаҳкамлаш йўлидаги Холис ният Ер юзидаги энг кучли спортчиларни бирлаштириб турибди. Улар бизнинг мамлакатимизда ҳалол курашда беллашиш, Олимпия хартиясида эълон қилинганидек, яхшироқ ва осойиштароқ тинчлик бўлишига кўмаклашиш принципларига ўзларининг садоқатларини тасдиқлаш учун келишган.

Тўпланганлар **М. С. Горбачев, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, А. А. Громико, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. И. Рижков, М. С. Соломенцев, Э. А. Шеварднадзе, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, С. Л. Соколов, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добринин, В. П. Никонов, А. Н. Яковлев, И. В. Капитонов** ўртоқларни қарсаклар билан кутиб олдилар. Улар марказий минбардан жой оладилар.

Корея Меҳнат партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Корея Меҳнат партияси Марказий Комитети секретари Ким Хван бошчилигидаги КХДР партия—ҳукумат делегацияси ҳам ҳозир бўлди.

Соат 21.30. Майдон узра Кремль курантларининг жаранги янграйди. Бу жаранг фанфараларнинг тиниқ оҳангига — Холис ният ўйинларининг чақириғига уланиб кетиб, ёшлик, гўзаллик, куч ва дўстлик байрами бошланганлигидан хабар беради. Нигоҳимизда мусобақаларнинг мафтункор образи ҳам гавдаланди: бадиий фон ўрнашган шарқий трибунада тинчликнинг зайтун бутоғи гуллаб турибди. Худди дўстлик қасамёдидек, экранда турли қитъалар ва турли халқларга мансуб бўлган спортчиларнинг қўли туташди. Москвада, Таллинда ва Ригада

(Давоми тўртинчи бетда).

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ САККИЗИНЧИ СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ МУДДАТИНИ ЎЗГАРТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Халқ депутатлари область Совети ижроия комитети **қарор қилади:**

Область ижроия комитетининг 1986 йил 16 июндаги қарори ўзгартирилиб, ўн тўққизинчи чақириқ халқ депутатлари область Советининг саккизинчи сессияси 1986 йил 19 июль шанба куни Тошкент шаҳрида чақирилсин.

Ижроия комитет раиси П. АБДУРАҲМОНОВ.

Ижроия комитет секретари А. МАНСУРОВ.

Тошкент шаҳри,
1986 йил 7 июль.

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА РЕСПУБЛИКА ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ КОМПЛЕКСИНИНГ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ЮЗАСИДАН СОВЕТ ВА ХЎЖАЛИК ОРГАНЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Боши биринчи бетда).

— раҳбарлик услуби ва методларининг тубдан қайта қурилиши таъминлансин, ҳамма ерда хўжалик юритишнинг янги шароитларига ўтилсин, асосий ишлаб чиқариш бўғинларининг юксак самара билан ишлаши учун барқарор имкониятлар яратилсин, уларнинг мустақиллиги кенгайтирилсин ва пировард халқ хўжалик натижаларига эришиш учун масъулияти оширилсин, бюрократизм ва қоғозбозликка кун сайин барҳам бериб борилсин;

— фан ва техниканинг энг замонавий ютуқлари асосида халқ хўжалиги техника жиҳатидан тубдан реконструкция қилинсин. Ҳар бир тармоқда, корхоналар ва бирлашмаларда ишлаб чиқаришни муттасил янгилаб боришнинг аниқ программаси ишлаб чиқилсин;

— қўл меҳнатини қисқартириш, технология жараёнларини механизациялаш ва автоматлаш, ишлаб чиқариш қувватларининг тўла куч билан ишлашини, ишлаб чиқаришнинг бир маромда боришини таъминлаш, маҳсулот етказиб бериш интизомини, тежамкорлик режимини мустаҳкамлаш юзасидан таъсирчан чоралар кўрилсин. Ҳамма корхоналар ва бирлашмаларда иш жойлари аттестациядан ўтказилсин ва рационализация қилинсин, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантириш яхшилансин, илғорлар тажрибаси актив жорий этилсин ва кенг ёйилсин;

— капитал қурилишга муносабат тубдан ўзгартирилсин, бутун қурилиш комплекси янги индустриал ва ташкилий даражага кўтарилсин. Тамомланмаган қурилишлар ҳажми бутун чоралар билан камайтириб борилсин, капитал маблағлар ишга тушириладиган объектларга тўплансин, лойиҳалаш ишида тартиб ўрнатилсин, меҳнатни ташкил этишнинг бригада формалари ривожлантирилсин, ишларнинг сифати, қурилишларнинг кичик механизация воситалари, асбоб ва ускуналар билан таъминланиши яхшилансин, кучлар оқилона тақсимлансин, меҳнат аниқ ташкил этилсин;

— бутун эътибор беш йилликнинг социал программасини оғишмай амалга ошириб боришга қаратилсин, халқ истеъмоли молларининг хили бутун чоралар билан кўпайтирилсин ва сифати яхшилансин, ҳамма ерда аҳолининг уй-жой маиший шароитлари яхшилансин;

— барча меҳнатга лаёқатли аҳолини ижтимоий ишлаб чиқаришга жалб этиш соҳасидаги комплекс программа қатъият билан амалга оширилсин, меҳнат ресурсларидан юқори самара билан фойдаланилиши таъминлансин.

3. Республика Давлат агросаноат комитетига:

— халқ хўжалигини ва аҳолини озиқ-овқат ҳамда қишлоқ хўжалик хом ашёси билан таъминлаш ишларининг даражаси оширилсин, агросаноат комплекси барча бўғинларининг иқтисодий жиҳатдан уйғун ишлашига эришилсин, вужудга келтирилган ишлаб чиқариш потенциалининг самарадорлигини ошириш;

— қишлоқ хўжалиги ва у билан боғлиқ бўлган тармоқларнинг янада барқарор ривожланишига эришишга фан-техника тараққиётининг таъсири кучайтирилсин, ҳамма жойда интенсив технологиялар ўзлаштирилишига, чинакам хўжалик ҳисоби асосида коллектив пудрати ривожланишига, ишлаб чиқаришнинг барча босқичларида маҳсулот нобуд бўлишини камайтиришга эътибор бериш;

— агросаноат комплекси системасида иқтисодий методлар кенг қўлланилишини таъминлаш, колхозлар, совхозлар, бошқа корхоналарнинг ишлаб чиқариш фаолиятига билар-билмас аралашишдан воз кечиш, хўжасизлик ва исрофгарчиликка қатъий барҳам бериш вазифалари топширилсин.

4. Республика халқ депутатлари маҳаллий Советларига қуйидагилар топширилсин:

— бошқаришда демократик асосларнинг янада мустаҳкамланиши тўғрисида, Советлар ижрокомлари, бошқа давлат органлари фаолиятида аниқлик ва оперативликни ошириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб борилсин, маҳкамачилик ва маҳаллийчилик, масъулиятсизлик ва бюрократизм кўринишларига қатъият билан барҳам берилсин, бошқарув аппарати ишининг меҳнаткашлар томонидан контрол қилинишининг барча формаларидан самарали фойдаланилсин;

— ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ҳамда қонунларни амалда қўлланиш, ҳуқуқ-тартиботни, социалистик мулкни қўриқлаш, совет гражданларининг қонуний манфаатларини муҳофаза қилиш билан алоқадор бўлган бошқа органлар кадрларининг жавобгарлиги кучайтирилсин, судлар ишининг самарадорлиги кескин оширилсин, Советлардаги, корхоналар ва ташкилотлардаги юридик хизматларнинг хўжалик муносабатларида қонунчиликни, давлат ва шартнома интизомини янада мустаҳкамлаш соҳасидаги фаолияти такомиллаштирилсин;

— маҳаллий Советлар қабул қиладиган қарорлар лойиҳаларининг аҳоли томонидан муҳокама қилиниши практикаси такомиллаштирилсин; демократияни ривожлантиришнинг бошқа воситаларидан: гражданларнинг йиғилишлари, сайловчиларнинг наказлари, матбуот, радио, телевидение, меҳнаткашларнинг хатларидан, жамоатчилик фикрини аниқлашнинг барча воситаларидан яхшироқ фойдаланилсин;

— меҳнат меъёри билан истеъмол меъёри устидан контрол кучайтирилсин, меҳнатсиз даромадлар топишга қарши муросасиз кураш олиб борилсин, текинхўрлик, социалистик мулкни ўғирлаш, порахўрлик фактларига принципиал баҳо берилсин;

— халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантиришнинг комплекс программаси сўзсиз бажарилиши таъминлансин, мана шу ғоят муҳим вазифани ҳал қилишга ҳар бир район, тармоқ, меҳнат коллективлари қўшаётган ҳисса оширилсин;

— уй-жой қурилиши ва уй-жой фондини реконструкция қилиш кўлами ошириб борилсин, кооператив ва якка тартибда уй-жой қуриш бутун чоралар билан рағбатлантирилсин, уй-жойларни тақсимлаш практикаси яхшилансин;

— умумий таълим ва ҳунар мактаби ислоҳоти изчиллик билан амалга ошириб борилсин, таълим ва тарбия ишининг самарадорлиги ошишига қатъият билан эришилсин, ёшларни мустақил ҳаётга ва меҳнат қилишга тайёрлаш масалаларига доимий эътибор берилсин;

— соғлом турмуш тарзи қарор топтирилсин, соғлиқни сақлаш яхшилансин, оммавий физкультура ва спорт, туризм ривожлантирилсин, одамларнинг бўш вақти сермазмун ўтиши таъминлансин, ичкиликбозликка ва алкоголизмга қарши кураш бўшаштирилишига йўл қўйилмасин;

— оилани янада мустаҳкамлаш, ота-оналарнинг болалар тарбияси учун жавобгарлигини ошириш, аёлларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаб, оналарнинг меҳнат қилиш ва ижтимоий фаолиятда актив қатнашишига имконият яратиб бериш юзасидан қўшимча чоралар кўрилсин;

— уруш ва меҳнат ветеранлари ҳақида кун сайин ғамхўрлик қилиб борилсин, уларнинг хўжалик ва ижтимоий-сиёсий ҳаётда янада кенг иштирок этишига ёрдам берилсин;

— қабул қилинаётган қарорлар ва планларнинг амалда ижро этилиши устидан контрол кучайтирилсин, ишларнинг аҳволи объектив таҳлил қилинсин, вазият, раҳбарларнинг фаолияти реалистик баҳолансин, бутун ташкилотчилик иши сиёсий вазифалар даражасига кўтарилсин.

5. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига ўзига бўйсунувчи органлар фаолияти устидан контролни яхшилаш, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг регионлар иқтисодий ва социал жиҳатдан комплекс ривожланишини таъминлашдаги, ўз территорияларида жойлашган ташкилотлар фаолиятини уйғунлаштириш ва контрол қилишдаги масъулиятини ошириш вазифаси топширилсин.

6. Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссиялари зиммасига республика министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари, бирлашмалар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ўн иккинчи беш йилликнинг иқтисодий ва социал ривожланиш планларини қандай бажараётганликлари устидан мунтазам контрол қилиб бориш вазифаси юклатилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети халқ депутатлари Советлари, давлатнинг барча бошқарув органлари, Советларнинг депутатлари, республика меҳнаткашлари партиянинг XXVII съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленуми қарорларини рўёбга чиқаришда фаол қатнашадилар, ўн иккинчи беш йиллик топшириқлари муваффақиятли бажарилишини таъминлайдилар, деб қатъий ишонч билдиради.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
О. САЛИМОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1986 йил 4 июль.

ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА ТАБИИЙ РЕСУРСЛАРДАН ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНИШ ТЎҒРИСИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚОНУНИНИНГ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари — республика Давлат агросаноат комитетининг раиси депутат И. Ҳ. ЖЎРАБЕКОВ доклади

Депутат ўртоқлар! Шу кунларда мамлакатимиз коммунистлари, барча меҳнаткашлари КПСС XXVII съездига фикран қайта-қайта мурожаат этмоқдалар. Съезднинг тарихий қарорлари совет халқини навбатдаги беш йилликка ва 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган равшан ҳаракат программаси, буюк коммунистик бунёдкорлик программаси билан қуроллантирди. Табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонуни қандай бажарилаётганлиги ҳақида ушбу сессияга киритилган масалани биз айни мана шундай нуқтаи назар билан кўриб чиқишимиз керак. Чунки гап аслини олганда одамларнинг соғлиги тўғрисида, мамлакатимизнинг миллий бойлигига нисбатан авайлаб, тежамкорлик ва омилкорлик билан ёндашиш тўғрисида бормоқда. Ўртоқ М. С. Горбачев КПСС XXVII съездида Марказий Комитет номидан қилган Сиёсий докладида бундай деди: «Олдимизда **табиатни муҳофаза этиш ва унинг ресурсларидан оқилона фойдаланиш** вазифаси кескин бўлиб турибди». Сўнгра у «...биз, ҳозирги даврда яшаб турувчилар табиат учун авлодлар олдида, тарих олдида жавобгармиз», деб таъкидлади.

Республикамизда табиатни муҳофаза қилиш масалаларига зўр эътибор берилмоқда. Марказий Комитетнинг Ўзбекистон Компартияси XXI съездига Ҳисобот докладида: **«Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш** проблемалари хусусида алоҳида гаплашиб олиш зарур», деб таъкидланган эди. Ўн иккинчи беш йилликда ана шу мақсадлар учун давлат капитал маблағларидан 505 миллион сўм, яъни ўтган беш йилликдагига қараганда 64 миллион сўм кўп маблағ ажратиш кўзда тутилаётганлиги юқорида айтиб ўтилган гапни тасдиқлайди. Республикада партия ва ҳукуматнинг талаблари асосида атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш, сув ресурсларини, ерни ва ер бағрини, ҳайвонот ва ўсимлик дунёсини муҳофаза этиш ҳамда улардан оқилона фойдаланиш соҳасида аниқ мақсадни кўзлаб иш олиб борилмоқда. Бир қанча махсус ҳуқуқий актлар атроф-муҳитни муҳофаза қилиш масалаларини қатъий белгиламоқда. Табиатни, атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш, ҳайвонот дунёсини муҳофаза этиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети қабул қилган Қонунлар, ер, сув, ўрмон тўғрисидаги Кодекслар, Ер бағри ҳақидаги Кодекс, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг тегишли қарорлари шулар жумласидандир. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиумининг атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш масалалари билан шуғулланувчи комиссияси ташкил этилди. Қорақалпоғистон АССРда ва бир қанча областларда худди шундай комиссиялар тузилган. Республика Госпланида ва Марказий статистика бошқармасида, кўпгина министрликлар, идораларда, бирлашмалар ва корхоналарда табиатни муҳофаза қилиш махсус бўлинмалари тузилган.

Сизларнинг маъқуллашингиз учун тақдим этилган Ўзбекистон ССРнинг атроф-муҳитни муҳофаза қилиш борасида 1986—1990 йилларга ва 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган комплекс илмий-техникавий программасига катта роль берилган.

Давлат капитал маблағларининг ҳажми йил сайин ортиб бормоқда. Ўнинчи ва ўн биринчи беш йилликлар даврида шу мақсадлар учун салкам 756 миллион сўм фойдаланилди, оқинди сувларни тозалаш иншоотлари, айланма сув таъминоти системалари, чиқаётган газлардаги зарарли моддаларни тутиб қолиш ва уларни зарарсизлантириш учун мўлжалланган қурилмалар ишга туширилди.

Кўрилган чоралар экологик аҳволга муайян даражада ижобий таъсир ўтказди.

Шу билан бирга табиатни муҳофаза қилиш ишида ҳали ҳам камчилик ва нуқсонлар, фойдаланилмаган имкониятлар ва резервлар оз эмас.

Аввалги йилларда табиатни муҳофаза қилиш соҳасида ўтказилган тадбирлар саноатни, транспортни, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш суръатларидан жиддий равишда орқада қолаётган эди. Бу нарса шу билан изоҳланадики, маҳаллий Советларнинг айрим ижроия комитетлари, Иттифоқ қарамоғидаги министрликлар, идоралар ва ташкилотлар капитал маблағларни ўзлаштириш ва табиатни муҳофаза қилиш иншоотларини ишга тушириш юзасидан план топшириқларининг бажарилиши учун етарли даражада жавобгар бўлмадилар. Бу гап Ўзбекистон ССР Давлат саноат паррандачилиги комитетига (ўртоқ Пискунов), Маҳаллий саноат министрлигига (ўртоқ Исмоилов), Сув хўжалиги қурилиши давлат комитетига (ўртоқ Боймиров), Маиший хизмат кўрсатиш министрлигига (ўртоқ Куксенко), Енгил саноат министрлигига (ўртоқ Қурбонов), Энергетика ва электрлаштириш министрлигига (ўртоқ Тошпўлатов) тааллуқлидир. Ана шу министрликлар ва идоралар ўтган беш йилликда кўп ишларни тузатишни ваъда қилган эдилар. Аммо амалда самарали чораларни кўрмадилар ва ваъдабозликдан нарига ўтмадилар. Натижада аҳвол аввалгидек ўзгармай қолаверди. Қорақалпоғистон АССРда, Тошкент, Самарқанд, Фарғона, Навоий областлари ва бошқа областларда табиатни муҳофаза қилиш ишлари ҳали етарли даражада олиб борилаётгани йўқ. Бу ишдаги расмиятчилик ва маҳкамачилик табиатни муҳофаза қилиш тадбирларининг комплекслилигини ва уларнинг тўлиқлигини барбод этишга, самарадорлигини пасайтиришга, баъзида эса табиий ресурслардан фойдаланишга нисбатан хўжасизларча муносабатда бўлишга олиб келмоқда. «Ангренский» разрезида фойдали қазилмалар нокомплекс қазиб олинаётганлиги бунга салбий мисол бўла олади. Бу ерда бир қанча министрликларнинг манфаатлари тўқнаш келиб қолган ва масала неча ўн йиллар мобайнида энг мақбул тарзда ҳал этилмай келмоқда.

Ишлаб чиқаришнинг технология жараёнларини янгилаш борасида етарлича чоралар кўрилмаяпти. Фан-техника тараққиёти ютуқлари, кам чиқитли, чиқитсиз ва ресурсларни тежайдиган технологиялар ниҳоятда суст жорий этилмоқда, чиқитлардан дуруст фойдаланилмаяпти, иккиламчи ресурслар ишлаб чиқаришга суст жалб этилмоқда. Айни вақтда чиқитлар тўпланадиган ва кўмиб ташланадиган иншоотларни қуришга ва сақлашга кўп маблағ сарфланмоқда. Олмалиқ химия заводида (директори ўртоқ Мирхўжаев), Самарқанд химия заводида (директори ўртоқ Ёқубов), Янги Қўқон химия заводида (директори ўртоқ Маҳаматмуродов) шундай бўлмоқда. Ҳар йили 3,5 миллион тоннадан кўпроқ фосфогипс чиқит қилиб уйилмоқда. Унинг жами ҳажми 30 миллион тоннадан ошади. Чиқит уйиладиган жойлар 500 гектардан ортиқроқ майдонни эгаллайди, Олмалиқ химия заводи эса яна 300 гектар ер ажратиб беришни сўрамоқда. Бу чиқитлар халқ хўжалигида фойдаланилмаётгани бир ёқда турсин, атроф-муҳитга жуда катта зиён етказиб қимматли суғорма ерлар қишлоқ хўжалик оборотидан тушиб қолишига олиб келади ва экологик аҳволни янада ёмонлаштиради. Бунга яна қанча вақт тоқат қилиш мумкин? Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг (директори ўртоқ Сигедин) чиқит сақланадиган жойи катта майдонни эгаллаган. Комбинат фабрикаларининг саралаш чиқитларида анчагина қимматли маҳсулотлар бор. Комбинатнинг саралашидан қолган чиқитлари халқ хўжалигида ишлатилмайди ва фойдали қазилмалар нобуд бўлишидан ташқари атроф-муҳитни булғайди. Масалан, 1984 йилда шу комбинат раҳбарларининг айби билан комбинатнинг чиқит сақланадиган омборида ўпирилиш содир бўлиб, яқин атрофдаги колхозларнинг суғориладиган майдонлари, сув тармоқлари булғанган эди. Халқ хўжалигига талайгина иқтисодий зиён етказилди, комбинат раҳбарлари эса қаттиқ жазога тортилмай, осонгина қутулиб қолишди.

Табиатни муҳофаза қилувчи объектлар одатда биринчи навбатда қуриш кераклиги тўғрисидаги Низомни бузган ҳолда сўнгги навбатда ишга туширилмоқда. Қурилиш министрлигининг (ўртоқ Мананников), «Главташкентстрой»нинг (ўртоқ Дудин) ҳамда бошқа министрлик ва идораларнинг қурилиш ташкилотлари шундай объектлар барпо этиш планларини мунтазам равишда бажармай, уни асосий ишлаб чиқариш иншоотларига қараганда анча секин қурмоқдалар, унга иккинчи даражали иш деб қарамоқдалар. Оқинди сувларни тозалаш иншоотлари, айланма сув таъминоти системалари ҳамда яроқсиз газлардаги зарарли моддаларни ушлаб қолувчи ва зарарсизлантирувчи қурилмалар ўз вақтида ишга туширилишини таъминламаяптилар. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги сув тозалаш иншоотлари қувватларини ишга тушириш беш йиллик планини 76 процент, айланма сув таъминоти системаларини ишга тушириш беш йиллик планини 72 процент, канализацияларни ишга тушириш беш йиллик планини 72 процент бажарган. Бу кўрсаткичлар «Главташкентстрой»да ундан ҳам баттар.

Бажарилаётган қурилиш-монтаж ишларининг сифати паст, лойиҳалардан чекинишларга ва объектларни чала ҳолда фойдаланишга топширишга йўл қўйилмоқда. Масалан, Косон ёғ экстракция заводининг қиймати 1,2 миллион сўмга борадиган тозалаш иншоотлари 1981 йилда фойдаланишга топширилган эди, аммо қурилиш чала бўлганлиги сабабли бу иншоотлар шу кунгача ҳам ишламаяпти. Бунинг учун айбдорлар жазо олишдими ёки йўқми деган савол туғилади. Албатта, жазо олишгани йўқ. Эндиликда ҳатто бунинг учун талаб қилинадиган одам ҳам йўқ. Оқибатда давлат панд еб қолди. Заводнинг суткасига 2 минг куб метрдан ортиқ ҳажмдаги оқинди сувлари эса тозаланмай чиқариб ташланмоқда.

Шаҳар қурилиши проблемалари ва шаҳарларнинг санитария ҳолати атроф-муҳитни муҳофаза қилиш масалалари билан чамбарчас боғланган. Чеклаш чораларига қарамай, баъзи ҳолларда муҳитга салбий таъсир қилувчи, одамларнинг меҳнат ва дам олиш шароитларини ёмонлаштирувчи объектлар қуриш ҳамон давом этмоқда. Чунончи, Тошкент область ижроия комитети Тошкент ҳамда унинг атроф зонаси бош планини бузган ҳолда яшил поясда юзга яқин ишлаб чиқариш объектларини ва кўпгина хусусий уйларни жойлаштирди. Тартиб-қоиданинг бундай бузилишлари маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари шаҳар қурилишининг асосий принципига риоя этилиши, қурилишнинг комплекс бўлиши устидан тегишли назорат ўрнатмаганликларидан ҳамда УзНИИПградостроительство (ўртоқ Ғаниев), ТашНИИПИгенплан (ўртоқ Мирошниченко), УзГИПротяжпром институтлари, бошқа институтлар атроф-муҳитни муҳофаза қилиш борасида хато ва нуқсонларга йўл қўйганликларидан далолат беради.

Халқ депутатлари Советлари ўз қарамоғидаги территорияда жойлашган корхоналар табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги Қонунларга риоя этиши устидан контроллик қилиш борасида Конституцияда бериб қўйилган ваколатлардан тўла-тўкис фойдаланмаяпти. Ваҳолонки, айни маҳаллий Советларга ҳаво, сувнинг, шаҳарларимиз ва қишлоқларимиз микроиқлимининг мусаффолиги учун курашда катта ҳуқуқлар бериб қўйилган. Маҳаллий Советлар шундай объектларни лойиҳалаштираётган, барпо этаётган, ишлатаётган кишилардан табиатни муҳофаза қилиш ва санитария нормаларига қатъий риоя этилишини талаб қилишга ҳақлидир. Амалда эса маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари бу масалаларга етарлича эътибор бермаяпти, ўз мажлисларида шу масалаларни камдан-кам кўриб чиқади, республика ҳукумати ва ўзлари шу ишлар юзасидан қабул қилган қарорларнинг бажарилишини контрол қилмайди, табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги Қонунни бузаётган раҳбарларни жавобгарликка тортмаяпти. Масалан, Хоразм, Самарқанд, Сурхондарё, Жиззах, Навоий, Бухоро область ижроия комитетларида, Қўқон, Олмалиқ, Ангрен, Қарши ва бошқа шаҳар ижроия комитетларида табиатни муҳофаза қилиш ишлари амалда ўз ҳолига ташлаб қўйилган.

Атмосфера ҳавосининг булғаниш даражасини ҳамда министрликлар, идоралар, бирлашмалар ва корхоналарнинг ҳавони муҳофаза қилиш борасидаги фаолиятини анализ қилиш кўрилаётган чоралар етарли эмаслигини, айрим ҳолларда эса уларнинг самарасизлигини кўрсатмоқда. Республика корхоналарида маънавий ва жисмоний жиҳатдан эскириб қолган технология машина-ускуналари ҳамда тозалаш воситалари ишлатилмоқда, технология жараёнларининг кўпи мукаммал эмас. Баъзи ишлаб чиқаришлар табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги Қонун талабларини ҳисобга олиб яхшиликча ёпиб қўйилиши керак. Министрликлар ва идоралар атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш учун ажратаётган маблағлар етарли эмас, бунинг устига шу маблағлар ҳам тўлиқ ўзлаштирилаётгани йўқ. Айтилган гаплар Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасига (ўртоқ Содиқов), «Азот» (ўртоқ Кутуев) ва «Фергананефтеоргсинтез» ишлаб чиқариш бирлашмаларига (ўртоқ Шоҳназаров), Олмалиқ кон-металлургия комбинатига (ўртоқ Сигедин), Қўқон суперфосфат заводига (ўртоқ Ашурбоев) ҳам батамом тааллуқлидир. Мана шуларнинг ҳаммаси ишлаб чиқариш жараёнида ҳосил бўладиган зарарли қаттиқ ва газсимон моддаларнинг бир қисми ҳаво ҳавзасига чиқариб ташланишига сабаб бўлмоқда.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда саноат, транспорт, қурилиш, коммунал корхоналар ҳамда бошқа корхоналардаги булғатувчи моддаларни атмосферага чиқариб ташлайдиган 35 мингта доимий манбанинг атиги 50 процентидан сал кўпроғи чанг ва газдан тозалаш воситалари билан жиҳозланган. Тутиб қолинадиган зарарли моддалар жами ҳажмидан фақат 50 проценти тозаланмоқда.

Шу жиҳатдан Энергетика ва электрлаштириш министрлиги, Бинокорлик материаллари саноати министрлиги, Давлат агросаноат комитети, Қурилиш министрлиги, Маҳаллий саноат министрлиги корхоналарида, «Узбекхлопкомаш» (ўртоқ Турсунов), «Узбектекстильмаш» (ўртоқ Макашов), «Узбекгидролизпром» (ўртоқ Плюснин), «Союзузбекгазпром» (ўртоқ Отажонов) бирлашмаларида ва бошқа бирлашмалардаги ишларнинг аҳволи, айниқса, қониқарсиздир. Иссиқлик электростанциялари: Тошкент ва Ангрен ГРЭСлари (Ёдгоров, Бобораҳимов ўртоқлар), Тошкент ва Фарғона ТЭЦлари (Убайдуллаев, Лившиц ўртоқлар) ҳавони, айниқса, кўп булғатмоқда. Ана шу электростанцияларда чиқитларни атмосферага чиқармайдиган яхши усуллар секин жорий этилмоқда. Цемент корхоналари, пахта заводлари, турли қозонхоналар, асфальтбетон заводлари ҳам атроф-муҳитни кўп булғамоқда. Ана шу раҳбарларга, биз бундай аҳволга қачонгача тоқат қилиб, сизларни қачонгача йўлга солаверамиз, деб савол бериш ўринлидир. Барча раҳбарлар бу ҳол нимага олиб келишини жуда яхши билишади ва тушунишади.

Асосан Иттифоқ қарамоғидаги корхоналар жойлашган бир қанча шаҳарларда ҳаво ҳавзасининг булғаниши ҳамон юксак даражада сақланиб қолмоқда. Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати (ўртоқ Махсудов) ва Чирчиқ «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси (ўртоқ Содиқов) Чирчиқ шаҳрида ва унга туташ районларда, Олмалиқ кон-металлургия комбинати (ўртоқ Сигедин) Олмалиқ шаҳрида ва Тошкент области территориясининг бир қисмида, «Ферганефтеоргсинтез», «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмалари, Фарғона ТЭЦи ва бошқа корхоналар Фарғона шаҳрида ҳавони анча булғамоқда.

Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш ишида Ички ишлар министрлигининг давлат автомобиль инспекциясига муҳим роль ажратилмоқда, аммо у олиб бораётган иш паст даражада бўлиб, бу муҳим ишга оз ҳисса қўшмоқда.

Ўзбекистон Гидрометеорология ва табиий муҳитни контрол қилиш республика бошқармаси (ўртоқ Аксарин) журъатсизликка барҳам бериб, қаттиқ ҳаракатларга ўтиш, давлат топшириқларининг бажарилиши ҳамда белгиланган норматвларга қатъий риоя этилиши учун министрликлар, идораларга, корхоналар ва ташкилотларга нисбатан талабчанликни ошириш пайти келди.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг асосий маҳсулоти суғорма деҳқончилик асосида етиштириладиган Ўзбекистон шароитларида ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантириш сув ресурслари мавжудлиги ҳамда унинг сифат состави синчиклаб ҳисобга олинишини, анализ қилинишини, прогноз этилишини тақозо қилади. Шу боисдан сув ресурсларини муҳофаза қилиш ва улардан оқилона фойдаланиш масалалари асосий халқ хўжалик проблемаларидан бири бўлиб қолмоқда. Лекин шуни рўй-рост айтиш кераки, бу проблема жуда секин ҳал этилмоқда, бунинг натижасида сувни муҳофаза қилиш борасидаги аҳвол ҳамон ғоятда кескин бўлиб қолмоқда.

Минерал ўғит ишлаб чиқарувчи корхоналар, химия, нефть химияси, микробиология саноати, рангли металлургия корхоналари ер усти ва ер ости сувларини булғовчи асосий манбалардир. Енгил саноат, озиқ-овқат саноати, гўшт-сут саноати, энергетика, қишлоқ хўжалиги ва коммунал хўжалик корхоналари сув тозалаш воситалари билан етарлича таъминланмаган ва бу корхоналарнинг сувни муҳофаза қилиш объектларидан фойдаланиш самараси оз. Республикадаги мавжуд 782 та тозалаш иншоотидан атиги 57 проценти самарали ишламоқда. Бунинг оқибатида оқинди сувлар одатда нормативдаги даражада тозаланмаяпти. Масалан, Чирчиқдаги «Электрохимпром» бирлашмасига (ўртоқ Содиқов) қарашли «Капролактам» корхонасининг биологик тозалаш комплекси саноат оқинди сувларни норматива белгиланган даражада тозаланишини таъминламаяпти. Мазкур бирлашманинг оралиқ ҳовузларидан булғанган оқинди сувлари дарёга кўплаб ташланаётганлиги аҳволни янада оғирлаштирмоқда.

Сувни муҳофаза қилиш объектлари ғоят секин қурилмоқда. Уларни фойдаланишга топшириш эса йилдан-йилга барбод этилмоқда. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги Жиззах ва Олмалиқ шаҳарларидаги тозалаш иншоотлари қурилишини норматив муддатлардан анча ошириб юборди, Термиз шаҳридаги (1985 йил), Каттақўрғон шаҳридаги (1985 йил), Каттақўрғон ёғмой комбинатидаги (1983 йил), Андижон «Гидролиз» заводидаги (1984 йил), Шаҳрисабз консерва заводидаги (1983 йил), бошқа бир қанча жойлардаги тозалаш иншоотларини ишга туширолмади. Ҳолбуки, ана шу корхоналар ҳамон табиатга зарар етказиб ишламоқда.

Корхоналарда сувсиз ва сувни тежайдиган технология жараёнларини, ишлаб чиқариш чиқитларини зарарсизлантирувчи ва қайта ишловчи системаларни жорий этишга етарли эътибор берилмаяпти. Айланма сув таъминотини жорий этиш ҳисобига саноатда тежалган тоза сув фақат 45 процентни ташкил этади, бу эса умуман мамлакатдагига қараганда анча кам.

Республика шаҳарларида канализация жуда секин қурилмоқда. Ҳозир фақат 23 шаҳар ва 7 район марказидагина канализация системалари бор. Катта аҳоли пунктларининг атиги 30 проценти коммунал канализация билан қамраб олинган. Каттақўрғон, Шаҳрисабз, Денов, Ленинск, Сирдарё, Беруний ва бошқа шаҳарлар ҳозирга қадар ҳам коммунал тозалаш канализация иншоотларига эга эмас. Ўн иккинчи беш йилликка ажратилган капитал маблағлар республиканинг барча катта шаҳарларида канализация қурилишини таъминлай олмайди. Қишлоқ посёлкаларида канализация ишлари ундан ҳам баттардир.

Республиканинг кўпгина районларида ичимлик сув таъминотининг бирдан-бир манбаи бўлган ер ости сувларининг булғаниши тўғрисидаги масала жуда ўткир бўлиб турибди. Кўрилаётган чора-тадбирларга қарамай, ана шундай булғаниш давом этмоқда.

Бу гап аввало Фарғона, Марғилон саноат зонасига тааллуқли бўлиб, бу ердаги унча катта бўлмаган территорияда йирик саноат корхоналари жойлашган. Уларнинг булғатиш манбалари бўлиб қолаётган баъзилари: «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Фарғона ТЭЦи, Фарғона фуран бирикмалар химия заводи, газ аппаратлари заводи ва бошқалар тозалаш иншоотларига эга эмас. Ўртоқ Р. А. Шоҳназаров бир неча марта огоҳлантирилиб, жазоланди, аҳволни тузатишга кўп марта ваъдалар берди. Аммо ҳанузгача амалда ҳеч нарса қилгани йўқ. Ўз ваъдаларини бажармаётган Иттифоқ министрликлари талай даражада жавобгардир.

Афсуски, республиканинг бошқа баъзи районларида ҳам шундай ҳоллар бор. Область ижроия комитетлари ва контрол қилувчи органлар йўл қўйиб бераётганликлари сабабли саноат корхоналарини, чорвачилик ва паррандачилик комплексларини, заҳарли химикат ва минерал ўғит омборларини ичимлик сув таъминоти манбалари пайдо бўладиган зоналарда жойлаштириш давом этмоқда. Бир қанча Иттифоқ министрликлари ўзининг янги корхоналарини инженерлик коммуникациялари билан таъминланган районларда жойлаштиришга интилиб, техника шароитларининг ҳар қандай воситаси билан ана шу коммуникацияларга боғланишга эришиш учун ҳаракат қилмоқдалар, бундай аҳволга энди тоқат қилиб бўлмайди.

Экин зараркунандалари ва касалликларига қарши кураш системасини такомиллаштириш, ўсимликларни ҳимоя қилишнинг бехатар усуллари ва методларини қўллаш борасида муҳим ишлар олиб борилмоқда. Биологик методлар кенг жорий этилганлигидан пестицидлар ишлатишни камайтириш мумкин бўлди. Айни вақтда Қорақалпоғистон АССРнинг, Навоий, Қашқадарё областлари ҳамда бошқа бир қанча областларнинг кўпгина хўжаликларида сабзавотчилик, боғдорчилик, узумчилик, ўрмончиликда ва деҳқончиликнинг бошқа тармоқларида биологик кураш методларидан фойдаланиш даражаси ҳамон пастлигича қолмоқда.

Химиявий воситалар ҳамда минерал ўғитни сақлаш ва улардан фойдаланишда кўпдан-кўп қоида бузилишларига йўл қўйилмоқда, бу эса табиатга каттагина зиён етказиб, одамларнинг соғлигига салбий таъсир қилмоқда. Шуни айтиб ўтиш кифояки, заҳарли химикатлар учун мўлжалланган 764 та омборнинг фақат 170 таси, минерал ўғитлар учун мўлжалланган 4920 та омборнинг эса атиги 764 таси типовойдир. Химиявий препарат ва ўғитлар кўпинча бостирмаларда, ҳатто уй-жойларда ва сув манбаларига яқин очиқ майдонларда ҳам сақланади. Бу эса баъзида жиддий оқибатларга олиб келади. Республика Давлат агросаноат комитети ҳозирча бу масалалар билан дуруст шуғулланаётгани йўқ. Жуда қисқа муддатларда тегишли тартиб ўрнатиш зарур.

Республиканинг табиий иқлим шароитлари ер эрозиясининг барча турлари намоён бўлишига имкон беради. 27 миллион гектар экинзор ерларнинг 25 миллион гектаридан кўпроғи турли хил эрозияга учраган. Суғориладиган зонада 2,8 миллион гектар ер ҳар хил даражада эрозияланган. Бунинг оқибатида ана шу ерларда экин ҳосилдорлигининг

(Давоми учинчи бетда).

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА ТАБИИЙ РЕСУРСЛАРДАН ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНИШ ТЎҒРИСИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚОНУНИНИНГ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНИ ҲАҚИДА

(Боши иккинчи бетда).

нобудгарчилиги 40—50 процентга етмоқда. Айни вақтда иҳота дарахтзорлари юксак самарадорлигига қарамай, бу ишни ташкил этиш ва ўтказиш даражаси пастлигича қолмоқда. Кейинги йилларда иҳота дарахтзорларини барпо этиш ҳажми камайиб кетди. Ўн биринчи беш йилликда шундай дарахтзорлар ўнинчи беш йилликдагига қараганда 1,3 минг гектар камроқ барпо этилди. Қашқадарё, Сурхондарё областларида ва Марказий Фарғона ерларида ҳозирги вақтгача тугал иҳота дарахтзор системалари вужудга келтирилмаган. Автоном республика эса уларни барпо этишга ҳали киришгани йўқ. Кўпгина хўжаликлар шундай дарахтзорларни сақлаб қолишга нисбатан масъулиятсиз муносабатда бўлишмоқда. Масалан, 1985 йилнинг ўзидагина Бухоро область Қоракўл районидаги «Искра» колхозида 19 гектар дарахтзор, Фарғона областининг Киров районида 1957—1960 йилларда барпо этилган 200 гектар давлат иҳота дарахтзорлари 1981—1983 йиллар мобайнида қирқилди ва қўпориб ташланди. Очиғини айтганда, мана шундай жиноятда айбдор бўлган кишилар ҳеч қандай жазога тортилмадилар, Ўрмон хўжалиги министрлиги (ўртоқ Юсупов) эса четдан туриб кузатувчи бўлиб қолди. Бу ҳол қачонгача давом этади?

Давлат агросаноат комитети Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, Ўрмон хўжалиги министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой» иҳота дарахтзорларини кескин яхшилаш юзасидан ғоят қатъий чоралар кўришлари, лойиҳаларда иҳота дарахтзорлари барпо этилишини кўзда тутишлари зарур.

Ўзбекистон ССР мамлакатдаги ўрмони энг оз республикалардан биридир. Ўзбекистоннинг барча ўрмонлари биринчи группага, ўрмон хўжалигини юритиш ва ўрмондан фойдаланиш қатъий режим билан ҳимоя қилинадиган категорияларга киритилган. Шунга қарамай, ўрмон хўжалигини юритишдаги бузилишлар оқибатида режимга ҳамон зиён етказилмоқда. Масалан, дарёларнинг қайир ерларидаги тўқайзорларда дов-дарахтларни, биринчи навбатда Қорақалпоғистондаги ва Фарғона водийсидаги колхоз ҳамда совхозлар ўзбошимчалик билан қирқиши ва ерларни ҳайдаб юбориши натижасида кейинги йигирма йил мобайнида уларнинг майдони тўрт баравар камайди. Дов-дарахтларнинг тутиб кетиши пландагига қараганда 15—20 процент паст. Ўрмонзорларнинг маҳсулдорлиги оз. Ўрмонлар яхши қўриқланмаяпти, уларнинг санитария ҳолати паст даражада. Ўрмонлар тобора кўпроқ зарарланмоқда. Колхоз ва совхозларнинг дарахтзорларидаги аҳвол, айниқса, ёмон.

Ассан арчазорлардан иборат тоғ ўрмонларининг ҳолатини тубдан яхшилаш тўғрисидаги масала ғоят жиддий эътиборга моликдир. Ўзбекистондаги жами тоғ ўрмон майдонининг қарийб 85 проценти арчазордан иборат бўлиб, оёқ етиши қийин жойларда ва қўриқхоналардагина сақланиб қолган. Кўпгина тизма тоғлардаги арчазорлар батамом йўқ бўлиб кетиш хавфи остида турибди. Бироқ республикада уларни сунъий равишда қайта тиклаш юзасидан олинган натижалар ниҳоятда сусткашлик билан, ҳатто ёмон жорий этилмоқда ва уларнинг самараси оз бўлмоқда. Республика Ўрмон хўжалиги министрлиги (ўртоқ Юсупов) қачонгача шундай ишлайди? У ишга муносабатини қайта кўриб чиқиши зарур. Ўрмонларни ёнғиндан, ўзбошимчалик билан қирқишдан, ҳайвонларнинг пайхон этишидан муҳофаза қилишни яхшилаш тадбирларини ўтказиш ҳамда дарахт зараркунандаларига ва касалликларига қарши кураш ўрмон хўжалиги органларининг энг муҳим вазифаларидан биридир. Ўрмон хўжалиги министрлиги бу соҳадаги ишларни ҳам юриштириб юбориши керак.

Ҳайвонот дунёсини қўриқлаш ва урчитиш чора-тадбирлари умумий системасида қўриқхоналар алоҳида ўрин тутади. СССР ва Ўзбекистон ССРнинг Қизил китобига киритилган ҳайвонларнинг кўпгина турлари ана шу қўриқхоналарда муҳофаза қилинмоқда. Мавжуд Низомга кўра қўриқхоналар Ўрмон хўжалиги министрлигининг қарамоғидадир, лекин қўриқхоналарнинг аҳволига қарасангиз, уларни эгасиз дейишингиз мумкин. Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари ҳам табиатни муҳофаза қилишда қўриқхона объектларининг аҳамияти ва ролига етарли баҳо бермаяптилар, улар кўпинча баъзи калтабин хўжалик раҳбарларига эргашиб, ўз ваколатларидан фойдаланмаяптилар, баъзида эса ўзлари қонунга хилоф қарорларни қабул қилмоқдалар.

Овчилик хўжалигини юритишда ҳам камчиликлар бор. Ўғринча ов қилишга барҳам берилмаган, ов муддатлари ва қоидалари бузилмоқда.

Мана шу ишларнинг ҳаммасини ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисидаги Қонун талабларига тўла мувофиқ равишда ўтказишни ташкил этиш зарур.

Ҳозирги шароитларда тегишли илмий тадқиқотларни ривожлантирмай ва унга чуқур илмий ёндашмай туриб, табиатни муҳофаза қилиш проблемасини муваффақиятли ҳал этиб бўлмайди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси барча тармоқ мутахассисларининг куч-ғайратларини бирлаштириб, табиий ресурслардан фойдаланишга доир энг муҳим мураккаб проблемалар комплекс ишлаб чиқилишини ва табиатни сақлаш юксак даражада бўлишини таъминлаши лозим, лекин ҳозирча академиянинг конкрет ёрдами кўринмаяпти. Олий ўқув юртлари, мактаблар, фан-техника жамиятлари, Ўзбекистон табиатни муҳофаза қилиш жамияти, шунингдек оммавий ахборот воситалари бу ишда актив роль ўйнаши керак.

Табиатни эъзозлаш, унинг жамолини сақлаб қолиш, унинг бойликларини кўпайтириш — ҳар бир совет кишисининг олижаноб иши, юксак гражданлик бурчидир. **(Қарсаклар).**

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА ТАБИИЙ РЕСУРСЛАРДАН ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНИШ ТЎҒРИСИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚОНУНИНИНГ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНЛИГИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ И. Ҳ. Жўрабековнинг докладини тинглаб ва муҳокама қилиб, Ўзбекистон ССР Олий Совети шуни қайд этадики, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, республика министрликлари ва идоралари, халқ депутатлари маҳаллий Советлари партия органлари раҳбарлигида табиатни қўриқлаш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш тўғрисидаги қонунларни амалга ошириш соҳасида катта ишларни қилмоқдалар.

Табиат муҳофазасини бошқаришни янада такомиллаштириш, бу соҳадаги қонунлар ҳамда партия ва ҳукуматнинг табиий ресурслардан оқилона фойдаланишга доир қарорлари ва тадбирлари бажарилишини контроль қилишни кучайтириш мақсадида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиумининг комиссияси тузилган. Бундай комиссиялар Қорақалпоғистон АССРда ва бир қанча бошқа областларда ҳам тузилган. Давлат план комитети, Марказий статистика бошқармасида, кўпгина министрликлар, идоралар ва корхоналарда эса табиатни қўриқлаш юзасидан махсус бўлинмалар ташкил қилинган. Атроф муҳитнинг ҳолати устидан давлат контроли ва кузатуви хизмати анча мустаҳкамланди, унинг фаолияти кенгайди ва активлашди.

Юқорида кўрсатиб ўтилган чора-тадбирлар натижасида шу мақсадлар учун ажратилаётган капитал маблағлар йилдан-йилга кўпайиб бормоқда, бу эса оқова сувларни тозаловчи иншоотлар, айланма сув таъминоти системалари, чиқариб юборилаётган газларнинг зарарли моддаларини ушлаб қолиш ва зарарсизлантириш қурилмаларининг янги қувватларини ишга туширишга, мана шу катта ва муҳим ишнинг барча йўналишлари бўйича табиатни муҳофаза қилиш тадбирларини амалга оширишга имкон бермоқда.

Табиатни қўриқлашга доир қонунларнинг талабларига риоя қилиш чора-тадбирларини амалга ошириш республикадаги экология вазиятига ижобий таъсир кўрсатди. Республиканинг бир қанча шаҳарларида атмосфера ҳавосининг ифлосланиш даражаси пасайди, дарёлар ва сув ҳавзалари бирмунча тозаланди, сувдан тежамлироқ фойдаланилмоқда. Ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини қўриқлаш ҳамда қайта тиклашда, қўриқхоналар тармоғини тартибга солишда ижобий силжишлар юз берди.

Шу билан бирга, Ўзбекистон ССР Олий Совети Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советлари, халқ депутатлари маҳаллий Советлари, республика министрликлари ва идоралари табиатни қўриқлаш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш тўғрисидаги қонунларнинг бажарилишини таъминлаш соҳасида амалга ошираётган ишда кўпгина камчиликлар, хатолар ва фойдаланилмаётган имкониятлар мавжуд деб ҳисоблайди. Аввалги йилларда амалга ошириб келинган табиатни муҳофаза қилиш ишлари саноат, транспорт, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш суръатларидан сезиларли даражада орқада қолган бўлиб, бу ҳол ифлослантирувчи моддаларнинг кўпайишига сабаб бўлди ва экология вазиятидаги муайян салбий ҳодисаларнинг юз беришига олиб келди.

Республиканинг кўпгина министрликлари ва идоралари, иттифоққа бўйсунувчи бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотлар, маҳаллий Советлар табиатни қўриқлаш тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонуни, бошқа қонун актлари талабларини тўла-тўкис бажармаяптилар, мана шу мақсадлар учун ажратилган капитал маблағларни ўзлаштириш юзасидан берилган план топшириқларининг бажарилиши учун етарли даражада жавобгар бўлмаяптилар, бу эса табиатни муҳофаза қилувчи объектларни ишга туширишнинг анча орқада қолишига олиб келмоқда. Бу гап биринчи навбатда Ўзбекистон ССР саноат паррандачилиги Давлат Комитетига, маҳаллий саноат, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш, энергетика ва электрлаштириш министрликларига, республика Госагропромига ва бошқаларга тегишлидир. Бу иш Қорақалпоғистон АССРда, Тошкент, Самарқанд, Фарғона, Навоий ва баъзи бошқа областларда етарли даражада олиб борилмаётир.

Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш, химия, нефтни қайта ишлаш, микробиология, озиқ-овқат, гўшт-сут саноати, рангли ва қора металлургия, бинокорлик материаллари саноати, қишлоқ ва коммунал хўжалиги корхоналари табиатни муҳофаза қилиш қонунларининг кўплаб бузилишига йўл қўймоқдалар.

Ишлаб чиқаришнинг технология жараёнларини янгилаш, санитария-техника ва соғломлаштириш тадбирларини такомиллаштириш юзасидан етарли чора-тадбирлар кўрилмаётир. Расмиятчилик ва маҳкамачилик бу тадбирларнинг комплекс ва тўла-тўкис амалга оширилмаслигига олиб келмоқда. Фан-техника тараққиёти ютуқлари, айниқса кам чиқитли, чиқитсиз ва ресурсларни тежайдиган технологиялар секинлик билан жорий этилмоқда. Иккиламчи ресурслар ишлаб чиқаришга кам жалб этилмоқда. Республика корхоналарида маънавий жиҳатдан ва жисмонан эскириб қолган тозалаш ускуналари ҳамда воситаларидан ҳали ҳам фойдаланиб келинмоқда. Уларнинг кўпчилигидан самарасиз фойдаланилмоқда. Айрим корхоналарда эса бундай тозалаш ускуналари ва воситалари умуман йўқ.

Табиатни муҳофаза қилиш объектларини биринчи навбатда қуриш тўғрисидаги мавжуд қоидалар бузилиб, улар одатда охирги навбатда, норматив муддатлардан анча кечикиб ишга туширилмоқда. Қурилиш сифати паст, чала ишлар кўп, улар объектлар ишга туширилганидан кейин ҳам узоқ вақт давомида бартараф қилинмаётир.

Атмосфера ҳавосининг ифлосланиш даражаси секин пасаймоқда, бу ҳол ҳавони муҳофаза қилиш юзасидан кўрилаётган чоралар етарли эмаслигининг, айрим ҳолларда эса самарасиз эканлигининг натижасидир. Республика министрликлари ва идоралари, иттифоққа бўйсунувчи бирлашмалар ва йирик саноат корхоналари ҳавони муҳофаза қилиш соҳасида аниқ илмий асосланган ҳаракат программасига эга эмаслар.

Атроф муҳит транспорт воситалари ва биринчи навбатда автомобиллар чиқарадиган газлар билан тобора кўпроқ ифлосланётганлиги жиддий проблемадир. Уларни ремонт қилиш ва ишлатиш қоидалари бузилмоқда. Автотранспорт ва авторемонт корхоналари, давлат назорати органлари замонавий контроль воситалари билан етарли жиҳозланган эмас.

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ва уларнинг органлари контролни бўшаштириб юборганликлари туфайли ер усти ва ер ости сувларини саноат корхоналари, қишлоқ хўжалик ва коммунал-маиший объектларнинг оқава сувлари билан ифлослантириш давом этмоқда. Бу корхоналар ва объектларнинг кўпчилигидаги тозалаш иншоотларининг қувватлари амалда чиқариб ташланаётган оқова сувлар ҳажмига мувофиқ келмайди. Сув таъминоти системаларини, сув ишлатилмайдиган ва сувни тежайдиган технологияларни жорий этишга етарли эътибор берилмаётир. Саноатда тоза сувни тежаш проценти паст. Қишлоқ хўжалигида сув кўп исроф қилинмоқда.

Химия минерал ўғитлар ва пестицидлар кўплаб ишлатилмоқда. Уларни қўлланиш, сақлаш ва ташиш қоидалари бузилмоқда. Ўта заҳарли препаратларни камроқ заҳарли препаратлар билан алмаштириш ишлари етарлича олиб борилмаётир. Сабзавотчилик, боғдорчилик, ўрмончиликда ўсимликларни ҳимоя қилишнинг биологик усулларидан мутлақо етарли фойдаланилмаётир.

Тупроқнинг нурашига қарши тадбирлар ҳамда ишдан чиққан ерларни тиклаш суст амалга оширилмоқда. Иҳота дарахтзорлари барпо этиш анча самарали бўлишига қарамай, бу ишни ташкил этиш ва амалга ошириш даражаси ҳали паст. Кейинги йилларда далаларни иҳота қилиш мақсадларида ўрмонзорлар барпо этиш ҳажми қисқариб кетди. Қашқадарё, Сурхондарё областларида, Марказий Фарғона ерларида иҳота дарахтзорларининг тугалланган системаси барпо қилинган эмас, бу эса уларнинг самарадорлигини пасайтирмоқда. Турли ҳилдаги қурилиш кўламларининг ўсиши катта-катта ер майдонларини қишлоқ хўжалиги билан боғлиқ бўлмаган мақсадлар учун ажратиб беришга олиб келди. Ҳар йили катта майдонларда тупроқнинг унумдор қатлами бузилмоқда.

Ўрмон қонунларини бузиш давом этаётганлиги ўрмон хўжалигига катта зарар келтирмоқда. Бунинг натижасида жуда қимматли тўқай ва тоғ ўрмонлари майдони қисқариб бормоқда. Қўриқхоналар ишини ташкил этиш янада такомиллаштирилиши керак. Мавжуд қўриқхоналар шохобчаси барча қимматли ҳамда ҳимоя қилиниши керак бўлган табиат объектларининг сақланишини таъминламаётир. Қўриқхоналарни муҳофаза қилиш, қўриқхоналар режимига риоя этиш хусусидаги қонун талаблари бузилмоқда. Уларнинг баъзилари ёмон жиҳозланган, моддий техника базаси бўш.

Халқ депутатлари Советлари, уларнинг ижроия ва бошқарув органлари, шунингдек атроф муҳитни қўриқлаш ҳамда табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш соҳасида давлат контроли вазифаларини бажарувчи ваколатли органлар министрликлар ва идораларнинг, бирлашмалар, корхоналар, ташкилотлар ва гражданларнинг табиатни қўриқлаш хусусидаги қонунларга

(Давоми тўртинчи бетда)

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ҚАРОРИ

РЕСПУБЛИКА ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ИККИНЧИ СЕССИЯСИДА ДЕПУТАТЛАР БЕРГАН СЎРОВ ЮЗАСИДАН ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ҚАБУЛ ҚИЛГАН ҚАРОРНИ БАЖАРИШ СОҲАСИДА КЎРИЛАЁТГАН ЧОРАЛАР ҲАҚИДА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ АХБОРОТИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари ўртоқ С. У. Султонованинг республика Олий Советининг иккинчи сессиясида депутатлар берган сўров юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Совети қабул қилган қарорни бажариш соҳасида кўрилаётган чоралар тўғрисидаги ахборотини тинглаб, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1. Республика ҳукумати депутатлар сўровида баён қилинган мактаб ислоҳотини амалга оширишдаги камчиликларни бартараф этиш, Ўзбекистон ССР Олий Совети ушбу масала юзасидан 1985 йил 13 декабрда қабул қилган қарорни бажариш юзасидан муайян ишларни амалга оширганлиги ҳақида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети берган ахборот маълумот учун қабул қилинсин.

2. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, министрликлар ва идоралар, халқ депутатлари маҳаллий Советларига КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил апрель Пленуми, ўн биринчи чақириқ ССР Иттифоқи Олий Совети биринчи сессиясининг қарорлари асосида Ўзбекистон ССРда умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишни амалга оширишнинг 1984—1990 йилларга мўлжалланган комплекс плани белгиланган муддатларда сўзсиз бажарилишини таъминлаш вазифаси топширилсин.

Бутун ташкилотчилик ва сиёсий ишлар КПСС XXVII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленуми талабларини ҳисобга олган ҳолда ислоҳотнинг барча қоидаларини тўла-тўкис амалга оширишга қаратилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
О. САЛИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри. 1986 йил 5 июль.

ҚАЙТА ҚУРИШ МУСТАҲКАМ ЗАМИНИДА

4 июль куни Тошкентда ўн биринчи Чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг учинчи сессияси ўз ишини бошлади.

Ўзбекистоннинг барча томонларидан халқ депутатлари ўзларининг республика пойтахтидаги амалий учрашувига яхши, ишчанлик кайфиятида тўпландилар. Советлар мамлакати олий ҳокимият органининг яқинда бўлиб ўтган бешинчи сессияси экономика барча тармоқларини, совет жамияти ҳаётининг барча участкаларини кескин жадаллаштиришга қаратилган улуғвор бунёдкорлик программасини тасдиқлади.

КПСС Марказий Комитети 1986 йил июнь пленумининг қарорлари барча совет кишилари учун аниқ ҳаракат йўлланмаси бўлиб қолди. Пленум партия XXVII съезди белгилаб берган иқтисодий стратегияни, интенсивлаш ва фан-техника тараққиёти асосида халқ фаровонлигини сифат жиҳатдан янги босқичга кўтариш йўлини амалга оширишда ўн иккинчи беш йилликнинг рол ва ўрнини белгилаб берди. Вазифа мавжуд ресурсларни, куч ва воситаларни олға томон жадал илгарилаб боришга хизмат қилдиришдан иборатдир.

Ўзбекистон ССРни социал ва иқтисодий ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга мўлжалланган давлат плани тўғрисидаги масала, совет ва хўжалик органларининг КПСС XXVII съезди қарорлари асосида республика халқ хўжалик комплекси самарадорлигини ошириш соҳасидаги вазифалари сессияда худди ана шу нуқтаи-назардан муҳокама қилинди. Сессия қатнашчилари Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси депутат **Ғ. Ҳ. Қодиров**нинг докладини ҳар томонлама таҳлил этдилар.

Тошкент область ижроия комитетининг раиси **П. М. Абдураҳмонов** доклад юзасидан музокараларда биринчи бўлиб сўзга чиқди. **(Депутат П. М. Абдураҳмонов нутқи газетанинг навбатдаги сонида босилади).**

Сирдарё область Ворошилов районидаги Куйбишев номли колхознинг сут соғувчиси депутат **У. М. Бакирова** ўз нутқида кўпгина жиддий танқидий мулоҳазаларни айтди.

— Мамлакатда юз бераётган қайта қуришнинг ижобий натижалари чорвачилик ишларида ҳам яққол сезилмоқда, — деди халқ вакили. — Бироқ кузатилаётган муваффақиятлар хотиржамликка сира асос бўла олмайди. Чорвачиликдаги кўпгина ишлар ҳамон механизациялаштирилмаган, фермаларда оғир қўл меҳнати ҳозирча оз эмас. Биз сут соғувчиларнинг иши икки сменада ташкил этилишини истардик. Бу эса бизга уй-рўзғор ишлари билан, болалар тарбияси билан кўпроқ шуғулланиш имконини берган бўлур эди. Бизнинг ишимизда ҳамма нарса эски тартибда қолаверадиган бўлса, қайта қуриш тўғрисида ҳеч қандай гап бўлиши мумкин эмас. Республикада министрликлар, илмий-тадқиқот марказлари оз эмас. Экономикамиз етарли даражада мустаҳкам бўлиб, кўпроқ ишни бажаришга қодирмиз. Бунинг учун фан ва илғор тажриба ютуқлари бизнинг областимизга, бизнинг фермаларимизга тезроқ етиб келиши керак.

Сўнгра «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори депутат **И. Х. Мусин**га сўз берилади. **(Депутат И. Х. Мусин нутқи газетанинг навбатдаги сонида босилади).**

Қорақалпоғистон область партия комитетининг иккинчи секретари депутат **Д. Д. Берков** ўз нутқида автоном республика меҳнаткашлари олдида турган энг муҳим проблемаларга тўхталди.

— Беш йиллик амалий ишларда намоён бўла бошлади, — деди у. — Ярим йиллик якунлари автоном республикада экономикани ўстириш суръатлари ўрта бошлаш, социал турмуш яхшилана бориш тенденциялари пайдо бўлганлигини кўрсатди. Шу билан бирга бизнинг ишимиз ҳали партия, КПСС Марказий Комитети июнь пленуми талаблари даражасида эмас. Орқада қолаётган корхоналар тез камаймаяпти, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ва қурилиш-монтаж ишлари сифати ҳам кўнгилдагидек эмас. Иш услуби ва методлари сусткашлик билан қайта қурилмоқда. Кадрларнинг бир қисми сансалорлик, беparволик, масъулиятсизлик ва эскича ишлаш иллатларидан ҳамон қутила олганлари йўқ. Барча ана шу камчиликларга чек қўйишни шу йилги ва умуман беш йиллик планларини муваффақиятли бажаришнинг асосий шарти деб билмоқдамиз.

Наманган область Учқўрғон районидаги Ленин номли совхознинг бош агрономи депутат **А. Боқиев** ўз нутқида «инсон омили», одамларни муштарак вазифаларни ҳал этишга сафарбар эта билиш қобилиятининг аҳамияти тўғрисида гапирди. Республикада энг кекса хўжаликлардан бири бўлиб, мустаҳкам меҳнат коллективи вужудга келган бу совхозда худди ана шу омиллар ишлаб чиқариш вазифаларини муваффақиятли ҳал этиш гарови бўлмоқда. Совхоз экономикаси йил сайин мустаҳкамланмоқда. Хўжаликда меҳнатчилар фаровонлиги масалаларига, уй-жой, маориф ва соғлиқни сақлаш объектлари қурилишига айниқса катта эътибор берила бошлади. Улар бу ғамхўрликка ҳалол меҳнат билан жавоб бермоқдалар. Шу туфайли кўкламги қийинчиликлар муваффақиятли бартараф этилди. Деҳқонлар мўл ҳосил етиштириш учун ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноати раисининг биринчи ўринбосари депутат **В. И. Антонов** агросаноат комплекси меҳнатчилари беш йиллик вазифаларини қандай ҳал этишлари тўғрисида гапирди. У республикада агросаноат комплекси бошқарув органларини тузиш барча даражаларда асосан тугалланганлигини таъкидлади. Ҳозир ташкилий-ишлаб чиқариш структураси такомиллаштирилмоқда. Район агросаноат бирлашмалари — РАПОга энг муҳим роль берилмоқда. Уларга асосий оператив хўжалик вазифалари топширилмоқда. Бироқ агросаноат барча ходимларининг ҳаммаси ҳам қайта қуришни тезроқ амалга ошириш, бошқаришнинг маъмурий методларидан иқтисодий методларига ўтиш, хўжалик мустақиллигини максимал даражада таъминлаш шарт-шароитларини вужудга келтириш муҳимлигини ҳали тўла англаб олганича йўқ. Ўтган ярим йил мобайнида республика агросаноати саноат маҳсулоти реализация қилиш планини адо этди, пилла тайёрлаш планини ошириб бажарди, чорва ва парранда, жун ва тухум харид қилиш ярим йиллик топшириқлари бажарилди. Бироқ сут харид қилиш, мева-сабзавот маҳсулоти тайёрлаш кўнгилдагидек эмас. Республика давлат агросаноати беш йиллик биринчи йили планини барча кўрсаткичлар бўйича бажариш чораларини кўрмоқда.

— Янги беш йиллик савдони янада ривожлантиришда, унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашда, замонавий савдо-технология ускуналари билан жиҳозлашда муҳим босқич бўлади, деди республика савдо министри депутат **М. Х. Ҳасанов.** — Республикада аҳолининг айрим маданий-маиший ва хўжалик буюмларига бўлган талабини тўлароқ қондириш мақсадида бир қанча корхоналар зарур буюмларни, айниқса хўжалик «майда-чуйда»ларини ишлаб чиқаришга қайта ихтисослаштирилди. Савдо ва саноатнинг берилаётган буюртмалар иқтисодий асосланган бўлишидан ва халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш планларини, уларнинг ассортименти ва сифатини шунга амал қилган ҳолда шакллантиришдан ўзаро масъулияти оширилмоқда. Савдонинг агросаноат билан ўзаро муносабатлари айниқса муҳим аҳамият касб этмоқда. Республика шаҳарлари мева-сабзавот, бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан ҳали тўла таъминланмаяпти. Бу эса асосан у томоннинг ҳам, бу томоннинг ҳам сусткашликка йўл қўйиб, ишга маҳкамачилик билан ёндошаётганлиги натижасида содир бўлмоқда. Оқибатда тез бузиладиган маҳсулотлар талайгина миқдорда нобуд бўлаяпти, аҳолининг талаби тўла қондирилмаяпти.

* * *

Ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг учинчи сессияси ишчанлик ва талабчанлик вазиятида ўтмоқда. Делегатлар республикани иқтисодий ва социал ривожлантириш беш йиллик планини маъқуллаб, эътиборни биринчи галда ҳал этилиши лозим бўлган масалаларга қаратмоқдалар.

— Самарқанд области уй-жой, мактаблар, мактабгача болалар муассасалари, касалхона ва поликлиникалар билан таъминланганлик жиҳатидан республика даражасидан қуйи ўриндадир, — деди Самарқанд область ижроия комитетининг раиси депутат **А. А. Йўлдошев.** — Аҳоли барқарор ўсиб бораётган шароитда шундай объектларни қуришнинг беш йилликка мўлжалланаётган ҳажмлари бу жиддий проблемани кун тартибидан туширмайди. Уйсозлик комбинатини реконструкция қилишни жадаллаштириш имкониятларини топиш, уни социал-маданий объектларни йиғма усулда қуриш имконини берадиган маҳсулот ишлаб чиқаришга ўтказиш зарур. Раҳбарларнинг, барча меҳнаткашларнинг ташаббускорлиги, омилкорлиги асосидагина беш йиллик планларини муваффақиятли бажариш мумкин.

Ўзбекистон ССР Қурилиш министри депутат **А. Г. Мананников** нутқида ҳам долзарб масалалар кўтарилди. У республика қурувчиларини кўп минг кишилик коллективи беш йиллик вазифаларини ҳал этишдаги ўз масъулиятини яхши англаётганлигини таъкидлади. Шу даврда қурилиш-монтаж ишлари ҳажми 25 процентдан зиёд ортади. Амалда барча ўсишга меҳнат унумдорлигини ошириш, қурилиш ишлаб чиқаришини интенсивлаштириш ҳисобига эришилади. Қурилиш ишлари сифатини яхшилаш программаси ишлаб чиқилди. Ҳозирги вақтда, афсуски, қурилиш сифати кўнгилдагидек эмас. Эндиликда асосий куч ва ресурслар аввало мактаблар, уй-жой, энг муҳим социал-маданий объектларни ишга туширишга қаратилмоқда.

Бизнинг областимиз ўтган беш йилликда кўпгина асосий кўрсаткичлар бўйича давлат олдида қарздор бўлиб қолди, — деди Қашқадарё область ижроия комитетининг раиси депутат **А. Г. Кадин.** — Шунинг учун ҳам КПСС XXVII съезди ва Марказий Комитет июнь Пленумининг ишни қайта қуриш, жадаллаштириш йўлига қатъий тушиб олиш тўғрисидаги талаблари бизга айниқса тааллуқлидир. Бу йил экономика барча тармоқларида ва социал турмушдаги аҳвол ўтган йиллардагига қараганда анчагина яхшиланди. Бироқ партиянинг ҳозирги кун талаблари даражасига кўтарилиш учун ҳали кўп иш қилиниши керак. Халқ истеъмол моллари ҳамон кам ишлаб чиқарилмоқда, уларнинг талайгина қисми сифатининг пастлиги сабабли омборларда қолиб кетмоқда. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш, соғлиқни сақлаш ва халқ маорифини ривожлантиришда ҳам катта вазифалар турибди. Маълумки, Қарши даштини ўзлаштиришда жиддий хатоларга йўл қўйилди — янги ерлар бу ерда ишловчилар учун ҳатто оддий қулайликлар яратилмаган ҳолда ўзлаштирилди, совхозлар ишга туширилди. Шу беш йилликда бундай яроқсиз практикага қатъий чек қўйиш, капитал маблағларнинг катта қисмини илгари топширилган ерларни тўла ўзлаштиришга, бу ерларда уй-жой, социал ва маданий-маиший объектлар қурилишини тўла-тўкис бажаришга сарфланиши керак.

Навоий область партия комитетининг иккинчи секретари депутат **Ж. М. Жонибеков** бажарилган иш якунларини қунт билан таҳлил этар эканмиз, ҳали жуда кўп ташкилий-иқтисодий ва социал резервлар ишга солинмаганлигини кўрамиз, деб таъкидлади. — Халқ хўжалигининг бир қатор тармоқларида белгиланган вазифалар бажарилмаяпти. Бунга кўп жиҳатдан яқин ўтмишда экономикага раҳбарлик қилишда йўл қўйилган жиддий хатолар сабаб бўлмоқда. Пахтачилик ва чорвачиликда йўл қўйилган қўпол хатоликлар — қўшиб ёзишлар, кўзбўямачилик ва ўғирликларнинг салбий оқибатлари ҳамон сезилмоқда. Партиянинг жамоат ҳаёти ҳамма соҳаларида интизом ва уюшқоқликни мустаҳкамлаш, зарур тартиб ўрнатиш тўғрисидаги кўрсатмаси область партия ташкилоти учун дастуриламал бўлиб қолди. Бироқ ҳозир ҳам иш партия талаб этаётган даражада актив қайта қурилаётгани йўқ. Биз саноатдаги ва аграр саноатдаги ишлаб чиқариш тармоқларини ҳам, барча социал соҳаларни ҳам ўз ичига олувчи комплекс программаларни амалга оширишни жадаллаштиришнинг асосий йўли деб билмоқдамиз.

Жиззах область «Иржарсовхозстрой» тресги механизациялашган кўчма колоннасининг бригадири депутат **Н. П. Мамедова** ўз меҳнат коллективи ҳақида гапирди. У коллективда кейинги вақтда интизом, ҳар бир кишининг ўз ишига муносабати анча яхшиланганини, кўпроқ ижодкорлик кўрсатилаётганлигини, ўзига ва ўз ўртоқларига нисбатан талабчанлиги ортганлигини таъкидлади. Трест қурувчилари КПСС Марказий Комитетининг мамлакат барча меҳнаткашларига Мурожаатномасига амалий иш билан жавоб бериб, биринчи ярим йиллик планни муваффақиятли бажардилар. План ҳар бир коллективда меҳнатчиларни сафарбар этиш ва уюштиришда катта аҳамиятга эгадир. Бироқ иллат шундаки, кўпчилик қурилиш ташкилотлари ҳар йили ишни қатъий планга эга бўлмаган ҳолда, яъни дастлабки режалар асосида бажаришга киришади. Сўнгра эса бу режаларга тинмай тузатиш киритилаверади. Бу йил ҳам шундай бўлди. Меҳнат коллективларининг бутун фаолияти бўйсундирилаётган жадаллаштириш — министрликларда, республика Госпланида планлаштириш ишлари билан боғлиқ бўлган ходимларга ҳам баб-баравар тааллуқли бўлиши керак. Қурувчилар аввал бошданоқ

(Давоми тўртинчи бетда).

ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА ТАБИИЙ РЕСУРСЛАРДАН ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНИШ ТЎҒРИСИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚОНУНИНИНГ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНЛИГИ ҲАҚИДА

(Боши учинчи бетда).

риоя этишлари учун уларга нисбатан етарли даражада талабчанлик қилмаётирлар.

КПСС XXVII съездининг ҳозирги шароитда табиатни қўриқлаш ва унинг ресурсларидан оқилона фойдаланиш, шунингдек давлат ҳокимияти давлат бошқаруви органларининг фаолиятини ва жамоатчиликнинг бу муҳим ишдаги ташаббусини янада активлаштириш проблемаси ғоят кескин бўлиб қолаётганлиги ҳақидаги кўрсатмаларини бажариш мақсадида Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1. Республикада табиатни қўриқлаш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш тўғрисидаги қонунларни рўёбга чиқариш борасида олиб бораётган ишлар етарли эмас. деб ҳисоблансин.

2. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва халқ депутатлари маҳаллий Советларига атроф муҳитни муҳофаза қилиш ҳамда табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш, бу соҳадаги қонунларга сўзсиз риоя қилиш юзасидан қўшимча чоралар кўриш топширилсин.

Ана шу мақсадда фан-техника тараққиёти ютуқлари кенгроқ жорий этилсин, кам чиқитли, чиқитсиз ва ресурсларни тежайдиган технологияларга ўтиш таъминлансин, иккиламчи хом ашё ишлаб чиқаришга янада тўлароқ жалб этилиши таъминлансин, табиий бойликлардан тежаб-тергаб ва авайлаб фойдаланилсин.

3. Ўзбекистон ССРнинг атроф муҳитни муҳофаза қилиш бўйича 1986—1990 йилларга ва 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган комплекс илмий-техникавий программаси тасдиқлансин.

4. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети табиатни қўриқлашни янада кучайтириш ва табиий ресурслардан фойдаланишни яхшилаш соҳасидаги ишларни давом эттирсин;

табиатни қўриқлаш хусусидаги қонунларга, табиатдан фойдаланиш нормалари ва қоидаларига риоя қилинишни, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш ва уларни қайта тиклаш, атроф муҳитни муҳофаза қилиш планлари ва тадбирларининг бажарилиши учун министрликлар, идоралар, бирлашмалар, корхоналар, ташкилотлар, колхоз ва совхозларнинг, шунингдек гражданларнинг масъулиятини оширсин; министрликлар, идоралар ва бошқа ташкилотларнинг бу ишга маҳкамачилик нуқтаи назаридан ёндошишига йўл қўймасин; табиатдан фойдаланиш масалаларини ҳал қилишга хўжалик механизмининг таъсирини кучайтирсин;

Атроф муҳитни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш соҳасида давлат контролининг самарадорлигини ошириш, халқ хўжалиги тармоқларида табиатни муҳофаза қилувчи хизматлар ролини кучайтириш чораларини кўрсин, табиатни қўриқлаш соҳасида меҳнат қилишнинг нуфузини оширсин;

Табиатни муҳофаза қилиш объектларини қуриш суръатларини тезлаштирсин ва сифатини яхшиласин; министрликлар ва идоралардан табиатни муҳофаза қилишга мўлжалланган объектларни биринчи навбатда қуриш, уларни ўз вақтида ишга тушириш тартибига риоя этишини талаб қилсин; табиатни муҳофаза қилувчи қурилмалар билан таъминланмаган объектларнинг ишга туширилишига йўл қўймасин;

Тозалаш иншоотларидан, қурилмаларидан ва бошқа мавжуд табиатни муҳофаза қилиш ускуналаридан фойдаланиш самарадорлигини оширсин, шаҳарларда ва саноат марказларида атмосфера ҳавосининг корхоналар ва транспортлар чиқараётган зарарли моддалар билан ифлосланишига қарши курашни кучайтирсин, барча ифлослантириш манбаларининг тозалаш воситалари билан жиҳозланишини таъминласин; ер усти ва ер ости сувлари ифлосланишининг олдини олиш тадбирларини назарда тутсин;

Ер ва ер ости бойликларини, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилишни кучайтириш, қўриқхоналар ишини янада такомиллаштириш, қўриқхоналар системасини ва бошқа алоҳида муҳофаза қилинадиган табиий территорияларни тартибга солиш, овчилик хўжалигини юритишни яхшилаш чора-тадбирларини кўрсин.

5. Қорақалпоғистон АССР Олий Советига, халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советларига табиатни қўриқлаш тўғрисидаги қонунларнинг қандай бажарилаётганлигини кўриб чиқиш тавсия этилсин. Табиатни қўриқлаш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш соҳасида уларга берилган ваколатларнинг янада тўлароқ амалга оширилиши, бу соҳада хўжалик, шунингдек контроль қилиш органлари фаолиятини уйғунлаштиришни яхшилаш таъминлансин.

Советларнинг ижроия ва бошқарув органлари, доимий комиссиялари, депутатлар группалари ва постлари, ҳар бир депутат фаолиятида атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланишга эътибор кучайтирилсин. Кўрсатиб ўтилган масалаларни халқ депутатлари Советларининг сессияларида, ижроия комитетлари ва доимий комиссияларнинг мажлисларида кўриб чиқишга тайёрлаш ва кўриб чиқиш чоғида меҳнат коллективлари ҳамда аҳолининг фикри тўлароқ ҳисобга олинсин. Табиатни қўриқлаш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш тадбирларининг ўз вақтида ва сифатли амалга оширилишини таъминламаётган хўжалик раҳбарларига нисбатан талабчанлик оширилсин.

6. Ўзбекистон ССР прокуратураси, Ўзбекистон ССР Олий суди, Ўзбекистон ССР халқ контроли комитети, Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги давлат арбитражи табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунларни бузувчиларга қарши курашни социалистик қонунчиликни ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш соҳасидаги фаолиятнинг муҳим йўналишларидан бири деб ҳисоблансинлар. Табиатни қўриқлаш тўғрисидаги қонунлар бузилишининг олдини олиш ва унга чек қўйиш, бундай ҳолларга ёрдам берувчи сабаблар ва шарт-шароитларни бартараф этиш учун қўшимча чоралар кўрсинлар.

7. Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги, Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Ўзбекистон ССР Кинематография давлат комитети, Ўзбекистон ССР нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети, Ўзбекистон ССР ҳунар-техника таълими давлат комитети, бошқа министрликлар, давлат комитетлари ва идоралар аҳолига экология масалаларида таълим-тарбия беришни, бу соҳадаги мутахассисларни тайёрлаш ва қайта тайёрлашни янада такомиллаштириш, табиатни қўриқлаш хусусида илмий-техникавий пропагандани яхшилаш ва бу соҳадаги амалдаги қонунларга доир билимларни кенг ёйиш юзасидан чора-тадбирлар кўрмоқлари керак.

8-Ўзбекистон Касаба союзлари республика Совети, Ўзбекистон республика «Билим» жамияти, Ўзбекистон табиатни қўриқлаш жамияти, илмий жамиятлар ва бошқа жамоат ташкилотлари табиатни қўриқлаш ва табиий ресурслардан фойдаланишни яхшилаш тадбирларини амалга оширишда давлат органларига ёрдам кўрсатиш ишини кучайтирсинлар.

9. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети сессияда билдирилган ҳамда ушбу сессияга тайёргарлик кўриш чоғида тушган таклиф ва мулоҳазаларни қараб чиқиб, улар юзасидан тегишли чора-тадбирларни кўрсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
О. САЛИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри. 1986 йил 5 июль.

ҚАЙТА ҚУРИШ МУСТАҲКАМ ЗАМИНИДА

(Боши учинчи бетда).

ишни қай муддатда ва қайси ресурслар асосида бажарилишини яхши билганлари тақдирдагина муваффақиятга умид боғлаш мумкин.

— Бизнинг районимизда аҳоли йил сайин ўсмоқда, деди Хоразм область, Қўшкўпир районидаги «Коммунизм» колхози бригадири депутат **Б. И. Хўжаниёзова.** — Бизнинг территориямизда меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш учун йирик завод ва фабрикаларнинг филиаллари қурилиши керак. Ҳозир ҳатто районимиз марказида силикат ғишт заводи ва пахта тозалаш заводидан бошқа корхона йўқ. Меҳнат ресурсларига хўжайинларча муносабатда бўлиш керак. Бу масала бир район ва ҳатто область учунгина эмас, ортиқча ишчи кучи мавжуд бўлган бутун республикамиз учун ҳам катта аҳамиятга эгадир.

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министри депутат **М. Ҳ. Қурбонов** технология ва меҳнатни ташкил этишни сифат жиҳатдан янги босқичга кўтариш, фан билан ишлаб чиқариш интеграциясини кучайтириш тармоқда самарадорликни оширишнинг бош резерви бўлиб қолаётганлигини таъкидлади.

— Аввало корхоналарни инженерлик жиҳатидан яхшироқ таъминлаш асосида ишлаб чиқариш қувватлари самарадорлигини ошириш юзасидан бажариладиган ишларнинг асосий йўналишлари белгиланди. Ишлаб чиқарилаётган буюмлар сифатини тубдан яхшилаш асосий проблема бўлиб қолмоқда. Маҳсулотни Узгосстандарт билан биргаликда қабул қилиб олиш, корхоналарда товарларни бевосита савдо вакиллари билан бирга қабул қилиш бу соҳадаги янгилик бўлади. Талабни ўрганиш ва уни тузиш даражасини ошириш мақсадида фирма савдоси ривожлантирилади. Енгил саноатда кўпгина касбдаги ишчилар, инженер-техник ходимларнинг етишмаётганлиги сезилмоқда. Кадрларни тайёрлаш ва уларнинг муқим ишлашини таъминлашда совет органларидан таъсирчан ёрдам кутмоқдамиз. Республикада йирик саноат корхоналари филиаллари тармоқлари жадал ривожланиб бораётганлиги туфайли бу масала тобора кўпроқ аҳамият касб этмоқда. Бу эса ҳунар-техника билим юртлари тармоғини жадал ривожлантиришни, енгил саноат ходимлари социал-маиший таъминотини яхшилашни қатъий зарурат қилиб қўймоқда.

Андижон механика заводининг слесари депутат **В. А. Хицюк** ўз нутқида меҳнаткашларнинг социал-маиший талабларига эътиборни кучайтириш, кишиларнинг нормал меҳнат ва турмуш шароитларини тўлароқ таъминлаш масалаларига эътибор кучайтирилиши зарурлигини кўрсатиб ўтди. Аҳоли зич яшайдиган Андижон области, айниқса область марказида ичимли сув таъминоти яхшиланиши талаб этилмоқда. Мавжуд сув тўплаш иншоотлари ва қудуқлар ортиб бораётган талабни аллақачонок қондиролмай қолди. Бизда аҳоли тез ўсмоқда. Уй-жой, социал-маданий объектлар қурилиши ривожлантирилиши керак. Ер майдонлари етишмаслиги ҳисобга олинган ҳолда кўп қаватли уйлар қуришга ўтиш лозим. Бироқ баъзи жойларда ҳозир сувни ҳатто учинчи қаватга кўтариш ҳам амри-маҳол бўлиб қолмоқда. Область меҳнаткашлари яхшироқ, унумлироқ меҳнат қилишга интилмоқдалар. Бу эса улар тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилишни талаб этади.

— Ўзбекистон қудратли фан-техника потенциалига, юқори малакали олимларнинг жуда катта армиясига эгадир, деди республика Фанлар академиясининг вице-президенти депутат **Э. Ю. Юсупов.** — Бироқ анализ кейинги йилларда республикада фан асосан экстенсив омиллар — янги илмий муассасалар вужудга келтириш, илмий ходимлар сонини кўпайтириш ҳисобига ривожланиб борганлигини кўрсатмоқда. Сарфланган маблағлар эвазига етарли самара олинмади. Ҳозир республика Фанлар академияси системасида интенсивлаш томон кескин бурилиш қилинмоқда. Бироқ бу борада жуда катта ишлар қилиниши, тадқиқотларни ташкил этиш тубдан қайта қурилиши, илмий коллективлар ва олимларнинг фаолияти халқ хўжалиги ва социал ривожланиш учун муҳим аҳамиятли проблемаларга қаратилиши керак. Республика ичкарисида ҳам, ундан кенг доирада ҳам олимлар билан ишлаб чиқарувчи мутахассислар ҳамкорлигини ривожлантириш зарур.

Шу билан сессия кун тартибидаги биринчи масала юзасидан музокаралар тугади.

Олий Совет «Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга мўлжалланган давлат плани тўғрисида»ги қонунни ва «КПСС XXVII съезди қарорлари асосида республика халқ хўжалиги комплекси самарадорлигини ошириш юзасидан совет ва хўжалик органларининг вазифалари тўғрисида»ги қарорни бир овоздан қабул қилди.

Сессияда табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонунининг қандай бажарилаётганлиги ҳақидаги масала ҳам зўр манфаатдорлик ва активлик билан муҳокама қилинди. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари — республика Агросаноат Давлат Комитетининг раиси **И. Х. Жўрабеков** шу ҳақда доклад қилди.

Докладни муҳокама қилишда депутатлардан — Жиззах область ижроия комитетининг раиси **А. Ҳабибуллаев**, Фарғона шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **В. М. Алимов,** Ўзбекистон ССР Балиқ хўжалиги Давлат Комитетининг раиси **Хай-Гюн Тен,** Тошкент шаҳар халқ контроли комитетининг раиси **Х. К. Камолов,** гидрометеорология ва табиий муҳитни контроль қилиш бошқармасининг бошлиғи **Н. Н. Аскарин,** Самарқанддаги болалар сил касалликлари санаторийсининг бош врачи **Б. Асророва** қатнашдилар.

— Ушбу сессияда табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш тўғрисидаги масала муҳокама қилинаётганлиги муҳим аҳамиятга эгадир,— деди музокарада иштирок этган СССР космонавт-учувчиси икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони депутат **В. А. Жонибеков.** — Бундан чорак аср муқаддам Советлар мамлакатининг граждани Юрий Алексеевич Гагарин инсониятга космос йўлини очди. Ўша вақтда биз орбитада вазнсизлик шароитларида одам қанча вақт яшаши ва ишлаши мумкинлигини аниқ тасаввур эта олмас эдик. Ҳозир буни яхши биламиз ва космосда ишламоқдамиз. Космосдан туриб ердагилар учун — геологлар, қишлоқ хўжалик меҳнатчилари, ўрмончилар, экономиканинг кўпдан-кўп бошқа тармоқлари ходимлари учун фойдали ахборотлар юбормоқдамиз. Ерда ишлаётганлар йўл қўяётган нуқсонлар ҳам кўкдан яхши кўринмоқда. Масалан, суғориладиган деҳқончилик районлари устидан учиб бораётганимизда далалар суғориб бўлингандан кейин сув ҳосилдор ерларга чиқариб ташланаётганлигини, шу тариқа бу ерлар ботқоқзорга айланаётганлигини кўрмоқдамиз. Раҳбарлари ҳаво океанининг софлиги тўғрисида кам бош қотираётган завод ва фабрикалар трубаларидан кўплаб километрга бўй чўзган «тулки дум»лари кўринмоқда. Шундай фактлар тўғрисида ҳам ерга хабар бермоқдамиз, албатта. Бизнинг халқимиз ота-оналарга меҳр-муҳаббат билан қараш, ўз маданиятини авайлаб сақлаш ажойиб анъаналарига эгадир. Келинглар, она-еримизга нисбатан ҳам шундай меҳр-муҳаббатли бўлайлик, уни тинчликда сақлайлик, унинг бойликларини кўпайтирайлик, бу бойликлардан оқилона фойдаланайлик.

Сессия муҳокама этилган масала юзасидан бир овоздан қарор қабул қилди.

Депутатлар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми сессиялар ўртасида қабул қилган қарорларни тасдиқладилар.

Шу билан республика Олий Советининг сессияси ўз ишини тамомлади.

(ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1986 ЙИЛ ИЮНЬ ПЛЕНУМИ ҲАМДА ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИ БЕШИНЧИ СЕССИЯСИ ЯКУНЛАРИ БЎЙИЧА ЛЕКЦИЯЛАР, ДОКЛАДЛАР ВА СУҲБАТЛАРНИНГ

НАМУНАВИЙ ТЕМАТИКАСИ

КПСС Марказий Комитети 1986 йил июнь Пленуми қарорлари — партия XXVII съезди бош йўлини амалга оширишнинг конкрет ҳаракат программаси.

Ҳозирги ижтимоий тараққиётнинг ўзига хос хусусиятлари, съезддан кейинги ишларнинг дастлабки якунлари ва сабоқлари.

Вақтни бой бермай, олға қараб ҳаракат қилиш суръатларини ошириш ташаббускорлик ва ижодкорликка халақит бераётган ҳамма нарсаларни дадил улоқтириб ташлаш,— пленумнинг асосий йўл-йўриғи.

Қайта қуришга ҳамма жойда ишчан, муқаррар тус берайлик.

Ўн иккинчи беш йиллик — партия иқтисодий стратегиясини амалга оширишда ҳал қилувчи босқич.

Социализмнинг социал адолатини юқори иқтисодий самарадорлик билан бирлаштириш — тарихий аҳамиятга молик вазифа.

Ўн иккинчи беш йилликнинг социал программаси — халқ фаровонлигини оширишда йирик қадам. Ишлаб чиқариш самарадорлигини тубдан ошириш — беш йиллик планнинг негизи.

Ўн иккинчи беш йиллик — халқ хўжалигида туб ўзгаришларнинг, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришнинг пойдевори.

МАШИНАСОЗЛИКНИ ЖАДАЛ РИВОЖЛАНТИРАЙЛИК.

Инвестиция ва структура сиёсатини қайта қуришнинг асосий йўналишлари.

Ишлаб чиқариш фондларини тубдан янгилаш — экономика сифат кўрсаткичларини ошириш йўли.

Ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта жиҳозлашни жадаллаштириш — ҳозирги беш йилликнинг энг муҳим масаласи.

Ленинградликлар ташаббусини актив қўллаб-қувватлаб, ҳамма жойда кенг тарқатайлик.

Хўжаликни оқилона юритиб, маҳорат билан бошқарайлик!

Ўз-ўзини қоплаш ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлашга — кенг йўл.

Маҳсулот сифатини ошириш — умуммиллий вазифа.

Ресурсларни тежаш — хом ашё, материал, ёқилғи, электр энергияга нисбатан ўсиб бораётган талаб-эҳтиёжларни қондиришнинг ҳал қилувчи манбаи.

Исрофгарчиликка қарши кураш, жуда қаттиқ тежамкорлик режими — кечиктириб бўлмайдиган вазифа.

Ўн иккинчи беш йилликда агросаноат комплексининг ривожлантирилиши ва озиқ-овқат программасининг рўёбга чиқарилиши.

Интенсив технологияларни қўлланиш — далалар ҳосилдорлиги ва фермалар маҳсулдорлигини юксак даражада ошириш йўлидир.

Халқ хўжалигига раҳбарликнинг иқтисодий методлари.

Харажатли хўжалик механизмини бартараф этиш йўлидан олға томон борайлик.

Омма ижодкорлиги — жадаллаштиришнинг ҳал қилувчи кучи.

Социал адолат, демократияни ривожлантириш, тўла ошкоралик — инсон омилини активлаштириш йўлларидир.

Одамлар томон, жонли иш томон бурилиш — партия ишини тубдан қайта қуришнинг мазмуни.

Партия ташкилотлари илғор тажрибани, меҳнаткашларнинг ташаббусларини актив қўллаб-қувватлашлари зарур.

Раҳбарликнинг сиёсий методларини ўзлаштириш — партия комитетларининг биринчи навбатдаги вазифаси.

Бошланғич партия ташкилотлари мустақиллигини, жанговарлигини ва ҳужумкорлигини ошириш — қайта қуришнинг бош бўғини.

Ишдаги камчиликларга, турғунликка, дабдабабозлик, сафсатабозликка нисбатан муросасиз бўлиш — ҳозирги иш услубининг ажралмас хусусияти.

Танқид принципиал, амалий ва рўй-рост бўлсин.

Актив кадр сиёсати — жадаллаштиришнинг зарур шарти.

Мавқе шарафи эмас, партия шарафини авайлаб асрайлик.

Ичкиликбозликка қарши курашда куч-ғайратларни бўшаштирмайлик.

Ҳалол ва виждонан қилинган меҳнатни бутун чоралар билан қўллаб-қувватлайлик ва рағбатлантирайлик, меҳнатсиз топилган даромадларга қарши муросасиз кураш олиб борайлик.

Идеология ишига нисбатан ўсиб бораётган талаблар.

Оммавий ахборот воситалари — қайта қуришнинг энг муҳим воситаси.

Газета — партия комитетининг қиёфаси.

КПСС XXVII съездининг қарорлари — тинчлик ва социал тараққиёт учун курашда таъсирчан омил.

АҚШ ҳукмрон доираларига ҳозирги дунё реалликлари мақбул бўлмаётганлиги, улар кучга, ядро қудратига, террорчилик ҳуружига таянаётганликлари.

Совет ташаббуслари — редакцион кучларнинг дунёга ҳукмронлик ниятларини амалга ошириш йўлида қудратли ғов.

Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий маслаҳат комитети Будапешт кенгашининг қарорлари — халқаро вазиятни соғломлаштириш учун курашга қўшилган катта ҳисса.

Жадаллаштириш стратегияси — КПСС ленинча ташқи сиёсий йўлининг мустаҳкам негизи.

Ўн иккинчи беш йилликни муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақани умумхалқ мусобақасига айлантирайлик.

1986 йил планларини сўзсиз бажарайлик.

Уй-фикр ва режаларни амалий ишларда мужассамлаштирайлик!

СПОРТ—ТИНЧЛИК ЭЛЧИСИ

(Боши биринчи бетда).

ўтадиган стартларда қарийб 70 мамлакат спортчилари иштирок этадилар.

Холис ният ўйинлари иштирокчилари ва меҳмонларига тўпланганлар томонидан қизғин кутиб олинган КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев мурожаат қилади. Унинг нутқи зўр диққат-эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан қайта-қайта бўлиниб турди.

«СССРга хуш келибсиз» мавзуи катта спорт байрамининг прологи бўлди. Россия кенгликларидек улуғвор, Россия дарёлари оқимидек жўшқин куй янграйди, стадионнинг кўм-кўк майдонида рақс бошланади. Ўйин ниҳоясида эса раққослар таъзим бажо этадилар. Гўзал қизлар эса халқнинг қадимий урф-одатига кўра меҳмонларга нон-туз тақдим этадилар.

Стадионнинг ям-яшил саҳнида ёз ёмғиридан кейинги қўзиқоринлар сингари мойчечак гуллари билан безатилган қирмизи соябонлар пайдо бўлади. Соябонлар остидан ёш спортчилар югуриб чиқадилар. Улар мураккаб машқлар бажариб, чаққон башанг рақсга тушиб, шўх ўйинлар кўрсатиб минбарда ўтирган кишиларни ҳайратга солишади. «Болалар тинчликда яшаши ва қувнаши керак!» деган сўзлар байрам ана шу қисмининг шиоридир.

«Мен Совет Иттифоқига ҳамма америкаликлар кела олишларини ва рус кишиларининг қанчалик яхши ниятли эканликларидан ўзлари бохабар бўлишларини истар эдим, — дерди Саманта Смит ўз дўстларига, энди америкаликларда Самантанинг сўзлари адолатли эканлигига ишонч ҳосил қилиш имконияти бор. Холис ният ўйинлари ташкилотчиларининг таклифига кўра Самантанинг онаси Жейн Смит ва унинг синфдошлари Совет Иттифоқига келишди. Лужникидаги байрамга улар тўппа-тўғри «Артек»дан етиб келишди.

Ўз мамлакатларининг келажаги, уларнинг умиди бўлган Совет ва Америка болалари қўлни-қўлга бериб майдонга тушдилар. Жейн Смит Самантанинг Совет Иттифоқидаги дугонаси Катя Личевани бағрига босиб, болалар билан биргаликда ўртага тушади.

— Биз сизнинг мамлакатингизга Саманта бошлаган ишни давом эттириш учун келганмиз, — деди ТАСС мухбирига Жейн Смит.

Томошабинлар кўз ўнгида саҳифама-саҳифа гавдаланиб турган ранго-ранг қиссада янги боб: «Спорт —тинчлик элчиси» боби очилади.

Спорт байрами қатнашчилари билан қисқагина суҳбатлар бўлди.

Минбарлар узра халқимизнинг эзгу орзу-умидларини ўзида мужассам этган, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг олий мақсади бўлган **«Тинчлик»** сўзи салобатли жилоланади.

Спорт байрамининг режиссёрлари моҳирлик билан саҳнага қўйган манзараларда реалликни санъаткор ҳаёли вужудга келтирган манзаралардан дафъатан ажратиб олиш қийин. Мана бизнинг кўз ўнгимизда, стадион саҳнида «Союз-19» Совет космик кемаси билан Американинг «Аполлон» кемасининг тарихий парвози ва туташуви қайтадан намоён бўлмоқда.

1975 йил 15 июлдаги Совет—Америка экспериментининг ажойиб тарздаги якунида орбитада Совет космонавтлари ўзларининг АҚШлик ҳамкасблари билан қўл олишиб кўришган эдилар. Ҳозир эса биз стадион майдонида ана шу афсонавий парвоз қатнашчиларининг ўзини кўриб турибмиз.

— Коинотда уйимиз битта — бу бизнинг курраи заминимиздир, дейди икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси А. А. Леонов. — Она-еримиз тинчлик-омонликда яшаш учун кенг, урушлар учун ниҳоятда тордир. Бу гапларни Юрий Гагарин айтган эди.

Космик қутлов эстафетаси «Мир» орбитал станциясининг экипажи — Леонид Кизим ва Владимир Соловьевга берилади. Стадиондаги ниҳоятда катта электрон таблоларда мард совет космонавтлари пайдо бўладилар. Улар 115 кундан бери Ер атрофидаги орбитадаги вахтани давом эттирмоқдалар. Улар ўйин қатнашчиларига муваффақиятли старт, тинчлик ва бахт-саодат тилайдилар.

Космос бобидан кейин томошабинлар кўз ўнгида самимият ва меҳр билан «Ватаним» деб аталган саҳналар пайдо бўлади. Профессионал ва ҳаваскор артистлар рақс жилваси ва жозибаларидан дўстлик гулчамбарини яратадилар.

Ҳаммани ҳаяжонга солган орзиқиб кутилган дамлар келди. Беш қитъанинг энг яхши спортчилари стадионга холис ният ўйинлари байроғини кўтариб кирадилар.

Микрофон ёнига холис ўйинлар ташкилот комитетининг раиси, СССР давлат спорт комитетининг раиси М. В. Грамов келади.

1986 йилги холис ният ўйинларини очиқ деб эълон қилади.

Планетамиз рамзи бўлган кўм-кўк доира шакли туширилган оқ байроқ аста-секин кўтарилади.

СССР Давлат гимни янграйди. Лужникида, энг тепаликда ўрнатилган бронза шокосасида тун қаърини ёритиб аланга ловуллайди. Бу холис ният ўйинларининг алангасидир!

Ана шу спорт ва инсоний ҳамкорлик байрами шарафига стадион узра ранго-ранг мушаклар отилди.

Сенга оқ йўл тилаймиз, холис ният ўйинлари!

А. БЕЛИКОВ,
В. ЖАЛАГОНИЯ,
В. ТРУШКОВ,
ТАСС мухбирлари.

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

ОБЛАСТЬ партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети озуқа тайёрлаш бўйича районлар, совхозлар, колхозлар ўртасида ўтказилаётган социалистик мусобақанинг 1986 йил 1 июлгача бўлган якунларини кўриб чиқдилар.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Ўрта Чирчиқ районида** (район партия комитетининг секретари Б. С. Камолов, район ижроия комитетининг раиси С. П. Шерматов, район агросаноат бирлашмаси раиси З. Б. Пўлатов, агросаноат комплекси ишчилари касаба союзи район комитетининг раиси М. Е. Отақулов, район комсомол комитетининг секретари Д. Раҳмонова ўртоқлар) қолдирилди. Бу районда дағал озуқа тайёрлаш йиллик топшириғи 57,3 процент, шу жумладан пичан 83.3 процент. ўт уни ишлаб чиқариш 28,8 процент бажарилган. Жами 59,7 процент озуқа бирлиги миқдорида дағал озуқа тайёрланган ва 15 кунда 16 процент ўсишга эришилган.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Тошкент районидаги «Ленинград» совхозига** (директори С. Суннатов, партия ташкилотининг секретари А. Иброҳимов, касаба союз ташкилотининг раиси С. Ҳожиакбаров, комсомол комитетининг секретари Ф. Тошпўлатова ўртоқлар) берилди. Бу совхозда дағал озуқа тайёрлаш йиллик топшириғи 52,8 процент, шу жумладан пичан 27,1 процент, ўт уни ишлаб чиқариш 13,8 процент бажарилган. Жами 46,4 процент озуқа бирлиги миқдорида дағал озуқа тайёрланган ва 15 кунда 31 процент ўсишга эришилган.

Байроқ Ғалаба районидаги «Огонёк» совхоз-заводидан олиб берилади.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Калинин районидаги «Москва» колхозига** (райси Б. Фозилов, партия ташкилотининг секретари А. Каримжонов, касаба союз ташкилотининг раиси А. Фозилов, комсомол комитетининг секретари З. Абдуллаев ўртоқлар) берилди. Бу колхозда дағал озуқа тайёрлаш йиллик топшириғи 113,2 процент, шу жумладан пичан 29,7 процент, ўт уни ишлаб чиқариш 10 процент бажарилган. Жами 91,1 процент озуқа бирлиги миқдорида дағал озуқа тайёрланган ва 15 кунда 18,6 процент ўсишга эришилган.

Байроқ Ўрта Чирчиқ районидаги Ленин номли колхоздан олиб берилади.

Бўстонлиқ, Паркент районларида, Бекобод районидаги «Далварзин», Оржоникидзе районидаги «Қибрай» совхозларида, Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли ҳамда Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозларида ҳам дағал озуқа тайёрлашда яхши ишлар қилинаётганлиги қайд этилди.

Область план бўлимига социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун «Тошкент районидаги «Ленинград» совхозига ва Калинин районидаги «Москва» колхозига биттадан талаб катта бўлган маркадаги енгил автомашина ажратиш топширилди.

Редактор
Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
«Ташкентская правда»
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ОБКОМА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА И ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700047, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748, масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750, БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; партия турмуши — 325778; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325556; қишлоқ хўжалиги — 325647; пропаганда — 337010, 325749; совет қурилиши — 325733; маданият — 325767; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325645; тунги навбатчи — 325553; эълонлар бўлими — 325727.

Р. — 08855. Б. 1876. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12